

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888-1948/1990. • 21. (81.) ÉVF. • 7. SZÁM. • 2011. JÚLIUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Biro István

Nehéz szavak

Vannak a magyar nyelvnek szavai, amelyeket nehéz kimondani. Nem a régiségük miatt, és nem azért, mert megváltozott a kiejtésük. Azért mert valami más változott meg. Talán a világ, az emberek, az érzések, a kapcsolatok... Nem tudom, de látom, hogy nehezen kiejthető szó a *kérlek*. Bár Jézus arra tanít, hogy „*Kérjétek és adatik nektek...*” (Mt 7,7), mégis mintha a ma embere kevesebbnek érezné magát attól, hogy kér. Látom, hogy nehezen kiejthető szó a *köszönöm*. Értelmét és jelentését már az anyatejjel ma-

gunkba szívtuk, a mai kor viselkedési kultúrájába mégis nagyon nehezen illeszkedik. Amikor valaki kiejti, akkor mosolygóssá válnak az arcok, jókedvre derül az élet, és hálásabb lesz a szív. A köszönetet kifejező szó, cselekedet a jó láncreakcióját váltja ki, mert aki kapja, az is megköszöni és továbbmondja. A köszönöm másik köszönömöt, a jó újabb jót szül. Így mondunk köszönetet a tudásért és az élő hitért, a megmaradt szeretetért, az Istentől ránk bízott feladatokért...

Demeter Sándor Lóránd

A tartalomból:

*Magyar Örökség Díj
a János Zsigmond*

2 *Unitárius Kollégiumnak*

*Interjú – a kezeket
megfogni érdemes –*

5 *Vadrózsák*

*Jövőkép Nyugaton
és Közel-Keleten*

16 *Maratoni kürtőskalács sütés*

„...örvendezz mindannak a jónak, amit Istened, az Úr ad neked...” (5Móz 26,11a)

Az egyház hírei

Május 21-én egyházköri közgyűlésekre került sor Ravában (marosi egyházkör), Désfalván (küküllői egyházkör) és Recsenyédén (székelyudvarhelyi egyházkör), amelyeken az egyházi főhatóságot sorrendben Gyerő Dávid közigazgatási, Czire Szabolcs oktatási előadótanácsosok, illetve Csáka József főgondnok képviselték. Május 28-án Tordatúron (kolozs-tordai egyházkör), Sepsiszentgyörgyön (háromszék-felsőfehéri egyházkör), illetve Szentábrahámon (székelykeresztúri egyházkör) szervezték meg az egyházköri közgyűléseket, ahol a főhatóságot helyszínenként Máthé Dénes főgondnok, Bálint Benczédi Ferenc püspök, illetve Nagy László főjegyző képviselték.

Az Egyházi Alaptörvény módosításának előkészítésére kiküldött bizottság elkészítette a Magyar Unitárius Egyház Alaptörvényének új tervezetét. A tervezetet az Egyházi Képviselő Tanács a június 3-i ülésén hozott határozatában közvitára bocsátotta. Megtekinthető az Erdélyi Unitárius Egyház honlapján (www.unitarius.org) a *Közvita* menüpontban. Ugyanakkor egy internetes fórum keretében is hozzá lehet szólni a tervezethez a kozvita.unitarius.org címen. Emellett az érdeklődőket arra kérjük, hogy véleményüket, módosító javaslataikat vagy kiegészítéseket a jogszabalyok@unitarius.org elektronikus postacímre küldjék 2011. július 10-i határidővel. Az előkészítő bizottság szakmai megjegyzése: az új Alaptörvény tervezete tartalmában rövidebb és tömörebb, mint a korábbi jogszabályok.

Június 7-én Kolozsváron tartotta alakuló ülését az egyházi közelmúlt-kutatással megbízott történész-kutatócsoport. A kutatócsoport megalakulása azáltal vált időszerűvé, hogy a Szekuritáté Irattárait Vizsgáló Országos Tanács részéről és más forrásokból végre elegendő szakmai anyag áll rendelkezésre a kutatások megkezdéséhez. Az alakuló ülésen a kutatócsoport számba vette működési szabály-

zatát, tennivalóit és a tanulmányozásra váró szakmai anyagot, körvonalazta a kutatási területeit és irányait, majd megválasztotta tisztségviselőit. Eszerint a kutatócsoport működésének irányításáért dr. Kovács Sándor (elnök), Pál János (ügyvezető) és dr. Lönhárt Tamás (jegyző) felelnek. Tagjai még: Oláh Sándor, Korodi Alpár, Molnár-Bodrogi Lehel, Gidó Attila, Koppándi-Benczédi Zoltán. A kutatócsoport létrehozását az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa a 2008. december 5-i ülésén hozott vonatkozó határozatával rendelte el; működési szabályzatát az Egyházi Képviselő Tanács 2009. december 4-én fogadta el, amikor megválasztotta kezdeti kilencfős tagságát is.

A teológiai tanárok szakmai felügyelete alatt idén is folytatódik a lelkésztoábbképző tanfolyam. A 2011. június 20–22. között szervezett háromnapos tanfolyamon 31 lelkész vett részt.

A pestszentlőrinci unitárius egyházközségben június 19-én, vasárnap de. 11 órai kezdettel ünnepi istentiszteletre került sor a templom felépítésének 75. évfordulója alkalmával. Az istentiszteleti szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc, az Erdélyi Unitárius Egyház püspöke és Balácsi László, a Magyarországi Unitárius Egyház megbízott püspök-főjegyzője végezte. A templom történetét dr. Szűcs György, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató helyettese ismertette. Az istentiszteletet úrvacsora, ünnepi műsor és szeretetvendégség követte.

Június 26-án Verőcén, a Csattogó völgyben került sor az *V. Erdélyország az én hazám* elnevezésű találkozóra, amelyen az erdélyi és a magyarországi egyház egyesülése is témaként szerepelt, melyről Balácsi László megbízott püspök-főjegyző tartott előadást.

A Festum Varadinum nagyváradi ünnepségsorozat keretében május

19-én ünnepi istentiszteletet tartottak a helyi unitárius egyházközségben. A gyülekezet imatermében nemcsak unitáriusok, hanem más felekezetűek is szép számban összegyűltek. A szolgálatot a házigazda lelkész, Buzogány-Csoma István végezte, ezt követően pedig fellépett a Stadler klarinétegyüttes, amely Farkas Ferenc *Régi magyar táncok a 17. századból* című szerzeményét adta elő. A testvérfelekezetek képviselői is megosztották gondolataikat a résztvevőkkel, így jelen volt Csúry István királyhágómelléki református püspök, Fodor József vikárius, Mátyás Attila váradi evangélikus lelkész. A beszédeket követően tárlatnyitóra került sor az imaterem alatti Simó Benjámín Galériában, ahol a csíkszeredai Halmágyi Csaba festőművész alkotásait mutatták be.

Füzesgyarmaton unitárius búcsút tartottak július 3-án, ahol a templomtorony építésének 100. évfordulójára emléktáblát avattak. Ezúttal keresztelésre és konfirmációra is sor került, illetve hivatalosították a marosszentgyörgy-szászrégeni egyházközség és a Füzesgyarmat, Gyula és környéke szórványegyházközség testvérkapcsolatát. Az erdélyi gyülekezet lelkészházaspárja, Pálffy Tamás és neje szolgáltak.

Július 7–10. között Firtosmartonosban sor kerül a kobátfalvi vásárnapi iskolások tábora.

Július 30-án Kobátfalva, Benczédi és Székelyszentmihály unitárius gyülekezetei megszervezik a II. Hidegaszói Találkozót. Az említett gyülekezetek tagjai látogatnak a közösen bírt erdőre, ahol egy szervezett program keretében hasznosan és kelleme-sen töltik el az időt.

A sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség idén is megszervezte a gyermektábort az 5–14 éves korosztály számára. A 2011. június 27. és július 1. között lezajlott rendezvény idén kivételesen bibliahét volt, és az egyházközségben szervezték.

„Próbálja ki ön is a vizen járást!”

Szentgyörgyi Sándor

A jól megérdemelt vakáció napjában, pihenőszabadságra készülve, a családtagok, barátok és ismerősök által leggyakrabban feltett kérdések a következők: Hová mentek a nyáron? Hol szeretik jobban a gyermekek: a hegyekben vagy a tengeren? A szülőket meglátogatjátok-e néhány napra vagy órára? Nem mentek-e külföldre, hiszen ott kevesebb pénzzel is lehet élni? Vagy ismét az itthoni megszokott helyekre látogattok? Ilyen és ehhez hasonló kérdések sokaságában bukkantam egy érdekes felhívásra: Izraelben az egyik utazási iroda elhatározta, hogy Jézus vizen járásának élményével ajándékozza meg a Genezáret-tóhoz látogató turistákat. Öt centiméterrel a víz felszíne alatt egy vastag üveget feszítenek ki a víz alá, és a turista megfelelő pénz lefizetése ellenében megtapasztalhatja, hogy mit jelentett a vizen járás Péternek. Az utazási iroda Genezáret-tóhoz csalogató felhívása így hangzik: „Próbálja ki ön is a vizen járást!”

Bevallom, régi, rejtett vágyam, hogy legalább egyszer az életben elmenjek, és meglássam azokat a helyeket, ahol Jézus született, nevelkedett, tanított, örvendett, szenvedett, és meghalt. Íme, itt egy nagyszerű lehetőség. A sorsolás alkalmával szerencsés is lehetek. El kell ismerni, hogy ez a nem túlságosan tiszteletreméltó eljárás ügyes reklámfogás, mert az emberek szeretik a kuriózumokat, és ott, abban a környezetben biztosan sokan szeretnék kipróbálni ezt az élményt.

A kérdés csak az, hogy az evangéliumi történetben mi volt Jézus szándéka, amikor ilyen rendkívüli jeleket mutatott? A vizen járás története három evangélistánál is megtalálható a Bibliában. Mindegyik elbeszélésben azonos a színtér, a Genezáret-tó. Jézus és Péter is kiemelt szerepet kap mindhárom helyen. A történetnek csak apróbb részleteiben van eltérés.

A vizen járás elbeszélését a ke-

nyerszaporítás előzi meg, amikor Jézusnak szinte ki kell menekítenie tanítványait a tömegből. Jézus ebben a történetben is, hasonlóan a Gecsemáné-kerti magányához, egyedül marad. A bárka szimbolikus jelentést kap a történetben: jelentheti a mindennapi életet, a családi együttlétet, az egymásmelletti megmaradás lehetőségét, vagy éppenséggel az egyházat. A bárkában Jézus nélkül a tanítványok kétségbeesve eveznek, nem látnak kiutat, de azt világosan érzik: Jézus jelenléte mindig biztonságot ad, és Jézus nélkül most nem lesznek képesek megküzdeni a nehézséggel. Sőt az idézett evangélium írója, a feszültséget még inkább fokozva megemlíti, hogy a negyedik éjszakai őr-váltás idején történik mindez. Lukács evangéliumának írója drámaiban

san a bárka biztonságában találják magukat.

A történetben az izgalmas elbeszélés keveredik a jelképes tanítással – állapítja meg Benyik György. A tanítványoknak egy olyan élménysorozatban volt részük, amelyből kezdetől fogva következtetéseket vonhattak le maguknak. Rövid idő alatt élhették meg a dicsőséget a kenyerszaporítás kapcsán, a menekülést a tömeg indulatai miatt, a félelmet az elszabadult viharban, és végül a találkozást azzal a Jézussal, aki a másik partról jött. A felismerés élménye csodálatos: Jézus az eseményeket mindig máshonnan nézi és irányítja, mint ahol ők vagy éppen mi vagyunk.

Szerény meggyőződés, hogy a mindennapi életben, a család kötelékében, az egyház kebelében egyen-

„Péter erre kiszállt a hajóból, elindult a vizen, és Jézus felé ment. Amikor azonban az erős szélre figyelt, megijedt, és amint süllyedni kezdett, felkiáltott: »Uram, ments meg!» (Mt 14,29b-31)

foglalmoz: „éjszaka volt, a sötétség hatalmának órája”.

Gondolom, nem tévedünk, ha a történetet egyrészt csoda-elbeszélésnek, másrészt példázatnak nevezzük. Amikor Jézus megjelenik, és a vizen járva a tanítványok felé közeledik, ők a segítséget inkább kísértetnek tartják. A félelem nagy úr, átprogramozza az ember érzékeit. A félelmet csak Jézus hangja oszlatja el: „Bízatok, én vagyok, ne féljétek!” A történet itt még nem ér véget. Péter feltehetően ellenőrizni akarja, amit lát, ezért kéri, hogy ő is járhasson a vizen. A kíváncsiság először legyőzi a félelmet, ám végül mégis a félelem lesz úrrá Péteren, és süllyedni kezd. Nem merül el, mert Jézus már ott van mellette. A kétségbeeső kiáltásra kinyújtja kezét, és mindketten hamar-

egyenként vagy közösségben Jézus követése, tanításának elsajátítása, az evangéliumi szellem megélése sokszor főlelem bennünket, bátorítást ad a veszélyben és nehézségben. A jézusi útmutatás minden hívó léleknek biztonságot ad.

Valóban: rendkívüli élmény lehetett az, amelyet a Genezáret-tavon átéltek a tanítványok. Meg vagyok győződve, hogy ezt az élményt nem pótolja az a vastag üveglap, melyet öt centire a víz felszíne alá akarnak kifeszíteni. A nehézségekkel hittel szembeesülve, a bizalomban megerősödvé lehet csak félelem nélkül élni. Ezt pedig semelyik belföldi vagy külföldi utazási iroda nem tudja számunkra nyújtani, csak Jézus, aki a mi lelki bizodalunk forrása és hitünknek útmutatója.

Átadták a Magyar Örökség Díjat a János Zsigmond Unitárius Kollégiumnak

Korodi Alpár

A Magyar Tudomány Akadémia patinás díszterme adott otthont 2011. június 18-án a Magyar Örökség díjátadó ünnepségének. A hét díjazott között szerepelt a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium is, így a kincses városból népes küldöttség utazott Budapestre átvenni a rangos kitüntetést. Az Erdélyi Unitárius Egyházat Ft. Bálint Benczédi Ferenc püspök, dr. Rezi Elek rektor, Nagy László főjegyző, dr. Máthé Dénes főgondnok, Andrási Benedek, az oktatási bizottság elnöke képviselte, akikhez a Magyarországi Unitárius Egyház részéről Balázi László főjegyző, Léta Sándor lelkész csatlakozott. Meghívottakként Márkos Albert, dr. Horn Ildikó, dr. Józán Ildikó, dr. Kriza Ildikó vettek részt az ünnepélyen.

Az unitárius kollégiumot Popa Márta igazgatónő, Bence Ágnes volt igazgatónő, Solymosi Zsolt lelkész-val-

lástánár, Péter Rozália, Korodi Alpár tanárok, illetve dr. Borsai Endre és Pálfi Csaba volt diákok képviselték.

A hatvanharmadik díjátadó ünnepség keretében dr. Benkő Samu művelődés- és irodalomtörténész, esszéista ajánlotta a bírálóbizottság figyelmébe „az arra méltó kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium”-ot, a tudás és az élő hit iskoláját, melynek helye ott van a magyar örökség soraiban. Ezt követően kihangsúlyozta a feleke-

zeti oktatás fontosságát, amely a múltban és a jelenben is értéket képvisel. Egy személyes történet révén próbált rámutatni az Unitárius Egyház azon tudatos munkásságára, amelyet a magyar közoktatás területén képvisel. Elmondta, hogy kolozsvári otthonléte során számára meghatározó, hogy milyen magyar szót hall először a nap folyamán. Ezért jelent sokat számára, hogy amikor györgyfalvi negyedi otthonából a központba utazva a Kossuth utcai megállóba érkeznek, az unitárius óvodások csicsergő beszédét hallhatja. Itt kiemelte az Egyház tudatos gondoskodását a fiatal nemzedékek irányában.

A laudátor dr. Rezi Elek lelkész, a Protestáns Teológiai Intézet rektora volt, akinek méltatását a bírálóbizottság így értékelte: „A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium, a tudás és az élő hit iskolájának munkássága Magyar Örökség, amellyről ezen oklevél bizonysgot tesz. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium nevét az aranykönyv őrzi.” A rangos kitüntetést igazoló oklevelet és aranypecsétet dr. Benkő Samu kézbesítette Popa Márta igazgatónőnek.

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium „a tudás és az élő hit iskolája”

Rezi Elek

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium 454 éves történetéről és szellemiségéről szólni annyit jelent, mint szembesülni annak rabul ejtő, áldozatos múltjával, kézenfogó, értékteremtő jelenével és kitarulkozó, ígéretes jövőjével.

A Kolozsvári Unitárius Kollégium alapítását az 1557. június 1–10. között tartott kolozsvári országgyűlés határozata szavatolta, amely kimondta, hogy „Kolozsváron, Vásárhelyen és Váradon iskolák állíttassanak fel”. Az iskolaalapítás ügyét támogató Izabella királynő a kolozsvári iskola részére száz forintos alapot létesített, és valamivel később, a kolozsvári területe dézsmájának egynegyedét adományozta az iskolának. Izabella királynő halála után János Zsigmond, II. János néven választott magyar király, Erdély első fejedelme, az 1562-ben kelt alapító levelében az alapítványt megerősítette és kibővítette: „mert méltónak tartotta, hogy királyi tisztségénél fogva az iskolát tisztességes jövedelmekkel felékesítse és gazdagítsa.”

Az iskola a felkészült, híres külföldi és hazai tanárainak köszönhetően Erdély egyik legjelentősebb főiskolájává fejlődött, és kiváló érdemeket szerzett a tudomány, a kultúra, a nevelés, a vallásosság szolgálatában. 1568-tól az iskola oktatói, nevelői munkáját végleg áthatotta az unitárius szellemiség és értékrend. Az iskola első rektora Dávid Ferenc volt, aki nem sokkal az alapítás után az erdélyi unitárius reformáció vezérének, az Unitárius Egyház első püspöke lett. Dávid reformátori munkásságának köszönhetően az Unitárius Egyház az egyetlen magyar alapítású keresztény egyház. Dávid után olyan neves rektorok irányították az iskola életét, mint a németországi egyetemeken tanult Basilius István, a kiváló humanista műveltségű szászországi Sommer János, Palaeologus Jakab, akinek személyében az európai művelődéstörténet az erdélyi, a cseh, a lengyel és a litván művelődésnek jelentős képviselőjét tiszteli.

Az iskola megszilárdulását jelzi az a tény, hogy külföldről érkező rektorokat és tanárokat már a 17. század elejétől folyamatosan felváltották a külföldi egyetemekről hazatérő magyar akadémiták, például a tudós Enyedi György, Göcs Pál, Csanádi Pál, Szentábrahámi Lombárd Mihály. A külföldi tanulmányutakról gazdag szellemi bonyolultsággal hazatérő akadémiták biztosították a nevelés és oktatás színvonalának emelését, és a szűkösebb anyagi lehetőségek ellenére is az Unitárius Kollégium, lépést tartott a hasonló külföldi főiskolákkal.

Az iskola története során több megpróbáltatás eseményrel szembesült. Fennállása alatt a rászakadó üldözések és mostoha körülmények miatt háromszor kellett régi épületeiből kiköltöznie és újakról gondoskodnia. De az áldozatkészségnek, a hitnek és a kitartásnak köszönhetően mindig sikerült a veszélyeken felül emelkednie. A 19. század végén kezdtek hozzá a jelenlegi iskola épületének építéséhez, amelynek ünnepélyes felavatására 1901. szeptember 21-én került sor. Kolozsvár egyik legimpozánsabb iskolaépülete volt, és az ma is. Az iskola épületének homlokzatára az iskola szellemiségét tükröző feliratot vésték: „MUSIS ET VIRTUTIBUS” (A műsáknak és az erényeknek).

A második világháborút követő hatalomváltás után a berendezkedő nacionál-kommunista hatalom államosította a Kollégiumot, ipari líceummá alakították át, és román tantervű osztályokat és esti tagozatot is telepítettek az iskolába.

Az 1989-es romániai változásokat követően, 1993-ban újra indulhatott az Unitárius Kollégium folytatva a nemes hagyományokat, s 2003-ban felvette a János Zsigmond Unitárius Kollégium nevet.

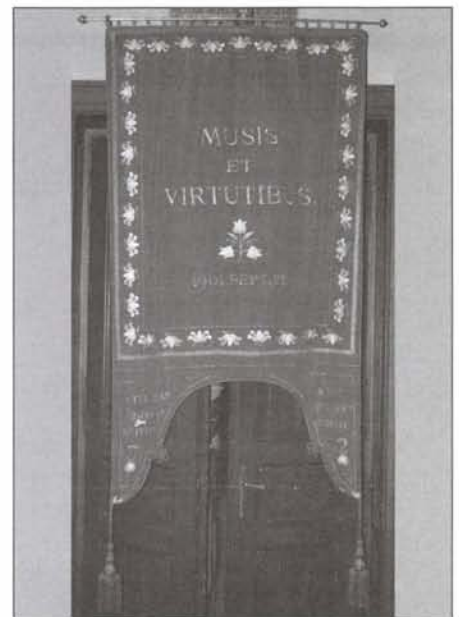
A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium az 1568-as tordai országgyűlésen szentesített vallás- és lelkiismereti szabadság, a tolerancia szellemében, az Isten és a felebarát iránti szeretet jézusi követelményét

szem előtt tartva, minden diákjának – felekezettől függetlenül – biztosította és biztosítja a tudományokban való gyarapodást, a keresztény értékrendhez való igazodást, a nemzeti önazonosság-tudat megélésének a lehetőségeit. Ezért hangzik így a Kollégium önértelmezése is napjainkban: „A tudás és az élő hit iskolája.”

A Kollégium híres igazgatóinak, tanárainak, diákjainak a nevét hosszú lenne felsorolni, az idő rövidségére való tekintettel csak egy néhány közismert nevet emelek ki: Brassai Sámuel polihisztor, Jakab Elek történész, Kelemen Lajos történész, Bölöni Farkas Sándor író, műfordító, utazó, művelődésszervező, Szabédi Székely László nyelvész, költő, Mikó Imre író, jogász, politikus, műfordító, Sánta Ferenc író.

A János Zsigmond Unitárius Kollégium oktatói, nevelői munkájának alapvető célja olyan értelmiségi nemzedékek formálása, akik a magas fokú szakmai kompetencia mellett felvállalják az egyetemes magyar értékek megőrzését és gyarapítását. A Kollégium nemzetközi kapcsolatai is a versenyképességét igazolják: az EU által elismert nyelvvizsgaközpont, számítógépes-jogosítványt adó ECDL központ; az egyetlen magyar iskola Kolozs megyében, amely 2010-ben EUROSCOLA pályázatot nyert.

A fentiek szellemében a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumot, „a tudás és az élő hit iskoláját” méltónak tartom a Magyar Örökség Díjra!

Emlékezzünk Jakab Dénesre!

Jakab Éva

2010. június 5-e végleges, megmásíthatatlan és szomorú tényt idéz! Közel fél évszázados történések emléke fonódik össze a Homoród mente és a Gagy völgye között. Ezek megmaradtak, élnek és emlékeztetnek.

Lapozgatom a Keresztény Magvetőket, az Unitárius Közlönyöket. Hasábjaikon kinyomtatott prédikációi, tanulmányai, alkalmi írásai sorakoznak. A polcokon irattartók, füzetek, szemléltetőképek, idézetek-gondolatok gyűjteménye sorjázik, kézzel vagy írógéppel írottan, tanulmányok, méltatások, amelyek ünnepi alkalmakra vagy a teológiai csendes-napokra való felkérésekre készültek.

A lapozgatás közben az írásai mellett gondolataimban végigvonulnak az egyházközségek épületeinek nagyobb javításai. Csak néhányat sorolnék: templomjavítások, székelykapu- és emlékműállítás, a magyarandrásfalvi templom építése. Ezen események során sok elhangzott véleményfoslánya is megelevenedik, hallom, ahogyan sokszor elismételte – akár a lelkészi lakáson – azokat. Megelevenedik az a fél évszázadnyi munka, eredmény, megvalósítás, amely egy teljes életmű, de mindennek fölé a nép szeretete. „A nép között élni, a nép mellett maradni, a nép elé kiállni” – ez volt az ő hitvallása.

De most, amikor emlékeztetni akarok rá, 2007. október 14-ét említem meg, az ünnepélyes kibúcsúztató istentiszteletet a szentábrahámi templomban. Ott, akkor

hangzott el utolsó szószéki szolgálata. Beleolvasva az említett prédikációba megtudhatjuk, hogyan vall magáról a múltat és a jövőt illetően:

„47 évig szolgáltam Unitárius Egyházamat, Isten és emberszeretettől vezérelve. Ha ehhez hozzáadom a négyévi teológiai tanulmányi időt, akkor elmondhatom, hogy 51 esztendeje vagyok szoros kötelékben Erdélyi Unitárius Egyházzal. 1973. augusztus 1. óta, a 34 év alatt vérbeli szentábrahámi lettem annak ellenére, hogy Homoródújfalut, az első szolgálati helyemet, annak 13 évi szép emlékét ma is szívemben hordozom. Hogy hány egyházi beszédet mondtam el, hány gyermeket kereszteltem, hányat konfirmáltam, hány ifjú pár házasságára adtam áldást, hány halottat kísértem ki a temetőbe, meg sem próbálom össze számolni. Talán csak annyit, hogy nemzedékek nőttek fel mellettem, nemzedékek távoztak el mellőlem az örök hazába, és a nemzedékek tagjainak öröme és bánata átfolyt a lelkemen. A kibúcsúzás órájában felteszem a kérdést: Mi marad meg

az én tevékenységem eredményéből a jövő számára? Pál apostol felel nekem, s neked is, testvérem: »Most azért megmarad a hit, remény és a szeretet.« Megmarad az a szeretet, amely engem e helyekhez kötött, amelyet megéltünk a gyülekezettel, amely biztosította azon igyekezétemet, hogy ma felemelt fejvel mondhassam, nem tartok senkivel haragot. Így megyek el. Viszem magammal a Szentábrahám-Magyarandrásfalváról a legnagyobbat, s magam után hagyom a legnagyobbat, ami megmarad, a szeretetet.»

Az emlékezés súlya alatt én is feltettem magamnak a kérdést, hogy egy lelkész élettárs után mi marad meg? A válasz pedig csak az lehet, ami az elköszönő beszédében elhangzott Pál apostoltól: Megmarad tehát a szeretet!

nagyvilág

Június 6-án reggel korán villanyvezetékek okozta tűz ütött ki a Main állambeli Brunswick Unitárius Univerzalista gyülekezet templomában. A tűz nagy pusztításokat okozott, a történelmi értékű festett ablakokat is megsemmisítve. Érdekes módon a Henry Wadsworth költő által adományozott Biblia nem lett a tűz martalékává. Az 1880-as évek elején épült lángoló templomból a tűzoltók menekítették ki a gyülekezet jelképének számító Bibliát. A templom teljesen használhatatlan, ezért június 12-én már a városi könyvtárban tartotta az istentiszteletet a gyülekezet. (uua.org)

Június 10-én pénteken benyújtották a Magyar Köztársaság Országgyűlésének a lelkiismereti- és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló törvényjavaslatot. A dokumentum melléklete 13 felekezetet nevez meg, amelyeket az 1895-ös törvény alapján bevett, illetve elis-

mert felekezetnek minősít. A törvényjavaslat értelmében a megnevezett felekezet között található a **Magyarországi Unitárius Egyház is**. A törvényjavaslat érdekessége, hogy a javaslattevők eltekintenek a *történelmi egyház* kifejezés korábbi gyakorlatban levő, bevett gyülekezetekre alkalmazott megkülönböztető használatától. (MTI)

Június 22–26. között tartotta éves Közgyűlését az Észak-Amerikai Unitárius Univerzalista Szövetség. A közgyűlés központi témája az Amerikai Unitárius Szövetség és az Amerikai Univerzalista Egyház 1961-ben történt egyesülése révén létrejött Unitárius Univerzalista Szövetség 50 éves fennállásának megünneplése volt. Az éves seregszemlére a North Carolina állambeli Charlotteban került sor, ahol az észak-amerikai unitárius univerzalista gyülekezetek több ezer tagja vett részt. (uua.org)

• összeállította Sándor Szilárd •

Folytatjuk elkezdett sorozatunkat, melyben olyan személyekkel ismerkedhetnek meg az Olvasók, akiknek életében, munkájában fontos szerepet játszik unitáriusságuk, és akik világi pályájuk mellett rendszeresen részt vesznek az Erdélyi Unitárius Egyház különféle irányú munkájában.

Unitáriusnak lenni – a kezeket megfogni érdemes...

Orbán Árpáddal, a székelyudvarhelyi Civitas Alapítvány igazgatójával, a Gondviselés Segélyszervezet elnökségi tagjával Sándor Krisztina beszélget

A Civitas Alapítvány, melynek regionális igazgatója vagy, több sikeres helyi és regionális fejlesztési programot dolgozott ki az elmúlt években. Milyen eredménnyel?

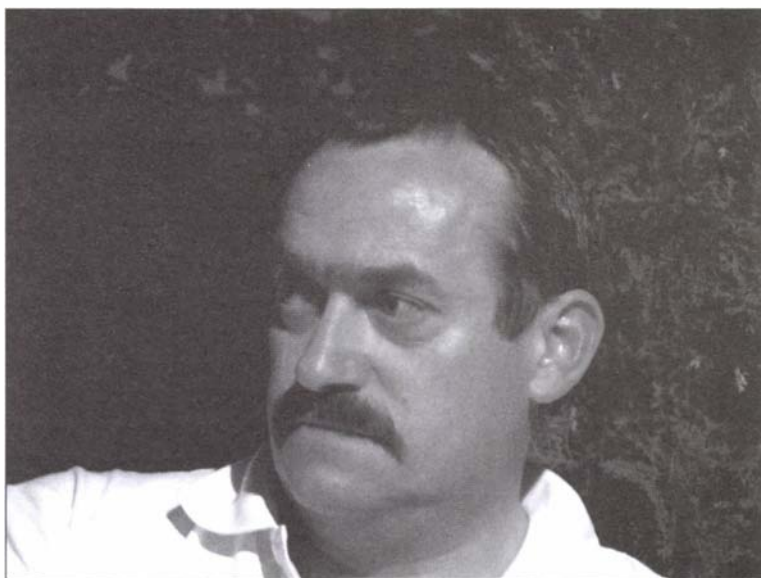
Erdélyben 19 éves működésünk alatt sok kisebb-nagyobb gyöngyszemet, projektet dolgoztunk ki. Mind egyik olyan, mint a szülőknek a gyerekei, mindegyik szép és egyedi, mindegyikre büszkék vagyunk. Nem voltunk „pártunk és kormányunk” kedvezményezettje, így a forrásokat munkatársaim, valamint a kuratórium segítségével kutattuk fel, és versenyhelyzetben megpályáztuk közösségeink fejlesztésére (a pénzek nagy része pályázatok útján uniós és nemzetközi, esetleg független hazai forrásokból származott). Nagyon nagy áldásként élem meg azt, hogy részese lehettem annak a Civitas-os első hat évnek is, amikor az erdélyi magyar településeken kb. 1200 szak-

Egyik legutóbbi ilyen a Székelygyümölcs nevű program, mely több unitárius egyházközséget is érintett. Milyen volt a fogadtatása e programnak?

A Székelygyümölcs a legfiatalabb (így most a „legkedvesebb gyerekünkné”), amely csodálatosan beillik az eddigi munkánkba. Egy kicsit az a belső igény is szülte, hogy ne csak oktassunk, ne csak stratégiázzunk és mozogjunk az elméleti mozgósító síkokon, hanem legyen közös álma-

már nem voltak fontosak, s minden elindult az enyészet útján.

Közösségfejlesztéssel, közös gondolkodással vontuk be azokat a gazdákat és közösségeket, akiknek egy halvány fény még volt a szemükben, és létrehoztuk a közösségalapú gazdaságfejlesztési modellt, amely által a jövőbe vetett hitet loptuk egy kicsit vissza a közösségek lelkébe. A program során 27 gazda részére szerveztünk oktatást a hagyományos gyümölcshéztetés terén, lett Székelygyümölcs márkánév, és van kisüzem (manufaktúra) Farkaslakán. 350 család dolgozta fel saját termékeit, és jutott jövedelem-kiegészítéshez. Hagyományossá vált a gyümölcshéztetés és konferencia, ahol a város szeretettel fogadta a vidéket. Időközben több kiegészítő projekt is létrejött, úgymint a gyümölcshéztetés, a falkolák stb. Mindezek eredményeképpen lett újra jövőbe vetett hit.

inknak egy „megfoghatóbb” eredménye is. Éreztük, hogy valami olyan végterméket kell létrehozni, ami bizonyítja, hogy az itteni vidéki emberek is tudnak értékeset, versenyképeset piacra dobni, bár az is igaz, hogy a székely gazdaság nem feltétlenül versenyképességéről híres, hanem inkább „életképességéről”. Ismerve a vidéket, megkerestük azt a területet, amelyet valamikor szerettek az itteni emberek, és amire építhetünk. Így döntöttünk a gyümölcs mellett, melynek termesztésével „az átkosban” sokan foglalkoztak az udvarhelyszéki falvakban, de az „újkorban”

A legnagyobb elismerés az volt számunkra, amikor valaki megfogalmazta, hogy ő nem is tudja, mit csináltunk azokban a falvakban, de hál’ Istennek évtizedek enyészete után kezdtek megint a kereteket takarítani, gondozni. Innen már további felelősségünk, hogy ne hagyjuk ezt a hitet kialudni, s akár más területekre is kiterjesszük ezt a modellt (hús, zöldség, tej). Ez a székely válasz a globalizációra, a váltságra, a vidék ellehetetlenítésére, a szülőföldön való megmaradás veszélyeztetésére. Ezt lehetne a Leader-programból is kamatoztatni, amelyben a Civitas Alapítvány volt az →

→ egyetlen hazai képzési csapat az olasz, spanyol, osztrák képzők mellett.

A Lókodi Ifjúsági Alapítvány és a Wolter Alapítvány működtetésében is szerepet vállalsz. Mit kell tudni az említett szervezetekről, és mi a te szereped ezekben?

Ha tudsz segíteni valamiben, akkor ne menj el mellette csak azért, mert a kényelem fontosabb. Kedvenc mottóm: „a kezeket megfogni érdemes, meg nem fogni véték, és eltolni bűn.” Eszerint próbálok is segíteni ott, ahol embertársaink kerülnek nehéz helyzetbe, és ahol igénylik is.

Ezen alapítványok működésének kezdeti szakaszában is nyújtottam némi háttérmunkát Kiss Rózsika néninek, aki mentőöv volt az akkori árvaházi intézményrendszerből kikerült fiataloknak. Kezdetekben még segítő, aztán 2002-től egyik vezetője is lettem ennek a szociális partnerségi rendszernek. Nem nézhettem tétlenül, hogy fiataljaink segítésére külföldi barátaink többet tesznek, mint mi, hogy nekik fontosabbak az elesettjeink, mint nekünk. Akkoriban a háttér szinte teljes egészében külföld volt, mára pedig elértük azt, hogy a rendszer fenntartásához helyi közösségeink és az állam is hozzájárul. Ez a támogatások felét jelenti a német adományok mellett.

Csodálom, biztatom és néha nyugtatom a munkatársaimat, akikkel egy biztonságos szociális védőhálózt hoztunk létre. Ebben jelenleg kb. 100 nagyon hátrányos helyzetű árva vagy fogyatékkal élő fiatal van, akik csak akkor „pottyannak” ki, ha ők is azt akarják, és akiknek az alapítvány támogatása utolsó esélyt jelent. Lókodban, ahol 1995-ben indult a tevékenység, szinte semmi nem történt az idő tájt, most pedig azzal büszkélkedik, hogy szakmát, tanulási lehetőséget és életteret biztosít a régió fiataljainak (s nem csak a hátrányos helyzetűeknek). Ugyanez a kis falu már két éve, karácsonykor, az egész Székelyföldre kiterjedő egyik legnagyobb humanitárius akciónak is a központja.

Közéleti emberként is régóta ismernek szűkebb-tágabb környezetben. A 2000-es évek elején Székely-

udvarhely alpolgármestere voltál, majd 2008-ban polgármesterjelöltként indultál a helyhatósági választásokon. Ma hogy gondolsz vissza ezekre az időszakokra?

Nincs rossz érzés bennem, hiszen akkor is odamentem, ahová szólított a kötelesség. 2000-ben civil színekben, az Udvarhelyért Polgári Egyesület tagjaként indultam az önkormányzati választáson tanácsosnak. Közel az emberekhez, együtt velük és nem „elszállva” nagyon becsületes kampányt lehetett véghezvinni. Azóta is azt gondolom, hogy helyileg lehet és kell a közösséget másképpen szolgálni, mint ahogy a nagypolitika diktálja. Szűk másfél év alatt négy-szer függesztett fel a „nagy testvér” román koprodukción. Magyar magyar ellen román segítséggel, a színmagyar udvarhelyi „kissé kopott” alpolgármesteri székért. Ízléstelen volt. Bár a felfüggesztési perek a javamra dőltek el, mégis visszamentem a projektek világába, mert ellenszélben nem lehetett hatékonyan dolgozni.

Következett 2008. Sokan nem tartottak normálisnak, hogy ebbe bele-vágok. 41 nappal a választások előtt kértek fel polgármester-jelöltnek, amikor úgy látszott, hogy az udvarhelyi „dél-amerikai típusú szappanoperában” tulipános sétagalopp készül. Nem szeretek szerepelni, de nem lehetett hagyni, hogy csak úgy ölükbé pottyanjon a város. Így rövid idő alatt kellett megmutatni a szembenálló, általam képviselt értékrendet, amelyiknek alapja az Isten, a csa-

lád és a nemzet. Sok barátot, sok csillogó szemet kaptam akkor ajándékba. Megtettük, amit meg kellett tennünk, de sajnos nem volt elég az idő olyan körülmények között, mikor a helyi tévében egy percre nem engedtek be (fizetés ellenében sem). Talán azzal javíthattuk volna az esélyeinket. A nyertes félnek utólag minden kidolgozott anyagomat átadtam, mégsem éltek a jelenlegi uniós fejlesztési lehetőségekkel. Sajnos Székelyudvarhely messze lemaradt a fejlesztési források lekérésében Csík-szereda, Sepsiszentgyörgy mögött, ami azért nem volt jellemző korábban a városra. Az önkormányzatis szappanopera azóta is folytatódik. Úgy értékelem, hogy vesztés akkor lettem volna, ha nem vállalom az akkori kihívást.

Székelyderzsből származol, ahol tagja vagy az egyházközség keblitanácsának, s bár életvitelszerűen Székelyudvarhelyen vagy, igyekszel otthon is részt vállalni a munkában. Miért?

Az igazi élet, a természetközeli élet vidéken van, Székelyderzs pedig Istennek is nagyon tetsző hely. Nem véletlenül van rajta a Világörökség listáján egyetlen magyar érdekelt-ségű településként Erdélyből. Szeretem a várost is, mert része a régió-nak, ahonnan származom. A feladataim kötnek hozzá leginkább. Innen látom el a Civitas Alapítvány székelyudvarhelyi irodájának vezetését, és a családom élettere is itt alakult ki. Gyermekeim itt járnak iskolába. Azonban a szívem örökre Derzshez tartozik, ott érzem magam igazán otthon.

Az Erdélyi Unitárius Egyházból leginkább a székelyudvarhelyi egyház-körre van rálátásod. Helyi fejlesztési ügynököket képeztetek a két Homoród mentén. Hogyan jellemeznéd ezeket a közösségeket?

A miénkek, szépek, tiszták, értékesek, szép-korúak. Ha mi nem tudunk rájuk csodálkozni és újból felfedezni őket, akkor mit várunk el a román hatalom képviselőitől? A munkánk által a helyiek és az elszármazottak is értékesebbnek kezdik érezni magukat és településeiket. Megjelenik egy egészségesebb lokálpatriotizmus. Elkezdnek újból re-

ménykedni és álmodni, és ennek eredményeképpen lehet, hogy nem idegeneknek adják el aprópénzért földjüket, házukat, hanem gondozzák, és megtartják a jövőnek, az új székely-magyar nemzedéknek.

Nemrég részt vettél a derzsi lelkész-pár kezdeményezésére egy hétvégi keblitanácsos tréningen. Egy új módszer, mely egyházközségi szinten még idegen sokak számára. Milyen volt?

Székelykeresztúron volt megszervezve, rendhagyó módon, de nagyon eredményes megoldásnak bizonyult. Véleményem szerint úgy lehet értéket teremteni, ha néha kiszállunk a „mókus-kerékből”, és elcsendesülve csak a megoldandó feladatra figyelünk. Ha Derzsből marad a keblitanács, akkor mindenkinek el kell látni az ügyesbajos dolgait. A tanácskozást helyileg áthelyeztük, így a figyelmünket nem vonta el más kényes feladat. Csatként formálódtunk, és a szeretetparancsot követtük, ez pedig mindig a jó irányban visz.

Civil és közéleti szférában jártas emberként sok közösség-szervezési módszert ismersz. Hogyan látod ezeket Székelyföldön? Gyakorlatba lehet mindent ültetni?

Nagyon fáj, hogy az évek során sokan visszaéltek az emberek és közösségek bizalmával. Volt sok ígéret az évtizedek alatt, de továbbra is esnek szét a közösségeink, főleg a peremvidékeken súlyos a helyzet. Alázat, munka, helyi kapcsolatemberek és helyi fejlesztők, közösségalapú jövőépítés, jó példák bemutatása (mert a székely akkor csinálja, ha a szomszédjának már sikerült), hálózatépítés – ezek a kulcsszavak. Ettől működhet.

Tagja vagy a Gondviselés Segélyszervezet elnökségének is. Melyek a legfontosabb teendők ezen a téren?

A Gondviselés Segélyszervezet feladatai közé mindenképp azt sorolnám, hogy visszaadja az élet méltóságát és értékét azokon a területeken is, ahol már a remény épp csak pislákol. Sok szociális probléma van, és az unitárius közösségeink többnyire el-

szigetelt településeken vannak, így hálózatszerűen az ottani kapcsolatokkal (s itt az Egyháznak nagy felelőssége van), a helyi emberek álmaira és munkájára építve lehet hatékony programokat végigvinni (az igazi szükség is közelről látszik). Nekünk az a dolgunk, hogy ebbe a hálózatba adjuk tovább a szeretetet, ez pedig az élet alapja és hajtóereje. Minden egyénnek és közösségnek arra van szüksége, hogy szeretve és biztonságban érezze magát, tartozzon valakihez/valakikhez (pl. az egyházközséghez), legyen szabad, és tudja, hogy értékes (mint a többi ember és közösség). Ha ezen a vonalon megyünk tovább alázattal, akkor a segítő szakma is sokkal hatékonyabb lesz.

Napjainkban az Egyház is átalakulóban van. Te hogyan látod a székelyföldi unitárius közösségek jövőjét?

Az Egyház elsősorban Isten szeretetét kell az emberekkel megízleltesse, utána pedig építhető lehet a tudatos közösség. Az erős családokkal

és közösségekkel a romboló világ nem tud mit kezdeni. Ha Isten nincs jelen az életünkben, akkor csak egyének és tömegek leszünk, akiket a média és a hatalomra vágyók majdnem manipulálnak.

Vannak Székelyföldön gyönyörű példák, igazi közösségek, amelyek a helyi egyházi vezetők elkötelezettsége nélkül nem tartanának ott, ahol épp most vannak. Köszönet az ilyen lelkészeknek, tőlük sokat lehet tanulni, és nem szégyen lemásolni kezdeményezéseiket. Csak remélni merem, hogy egyre több bátor, önzetlen és gerinces egyházi vezetőnk lesz, aki közösségeinket Isten útjára vezeti és azon megtartja.

Személyes, egyéni életedben folyamatosan jelen van az Egyházzal való kapcsolatod. Mit jelent ez számodra? És a családnak?

Nem titok, hogy katolikus felekezeti a családom többi tagja, de mindannyian ugyanazon Isten felé imádkozunk, és ez sem véletlen, hiszen így mindkét felekezettől tudunk meríteni, a lehetőségek függvényében pedig erősíteni sajátjainkat is. Nem titkolt vágyunk, hogy a Házás Hétvége katolikus lelkiséget a protestáns környezetbe is bevigyük, hiszen ismereteink szerint ez az eddigi leghatékonyabb módszer a családok megerősítésére, amelyek egyértelműen az egészséges társadalom alapkövei.

Mit fed a Házás Hétvége, honnan indult, és mi a célja?

Ez a kezdeményezés Gabriel Calvo spanyol családi lelképásztor nevéhez fűződik, aki 1952-ben Barcelonában házassági szemináriumot kezdett, válaszul a világháború utáni családválságra. Ezt a módszert fejlesztette tovább Gallagher jezsuita atya Amerikában. Ebben a formában 1972-ben kezdte újra Európában terjedni. Jelenleg több mint nyolcvan országban van jelen a mozgalom, és közel 3 millió pár, pap vagy szerzetes vett eddig részt a programokon, különböző felekezetekben. A Házás Hétvége célja utat mutatni a házaspároknak, a papoknak és szerzeteseknek számára, hogy meg tudják újítani, és el tudják mélyíteni kapcsolatukat egymással, illetve közösségeikkel. Azt jelenti, hogy tudatosan szeretetkapcsolatra törekszünk minden élethelyzetünkben. A Házás Hétvégeben erre kaptunk jó példákat, tanítást és megerősítést.

Mit üzensz e gondolatok mentén az Olvasónak?

Ha az Isten, a család és a nemzet szolgálatába állunk, akkor rendben lesznek a dolgaink. Más út nincs is, ezt örököltük, és ennek továbbadása lelkesít. Minden más gyökértelenít és elveszejt, hiszen csak erre a szolgálatra kaptunk meghívást földi életünkben.

Gyermekjátsszóház Marosszentgyörgyön

Pálffy Tamás Szabolcs

„Gyermekek és csecsemők szája által szereztél dicséretet.” Zsolt 8, 3

Nemzetközi Gyermeknap alkalmával, június 1-jén gyermekjátsszóházat „nyitottunk” a marosszentgyörgyi unitárius egyházközség templomában.

A kezdeményezés a Pálffy lelkész házaspár, Pálffy Anna-Mária és Pálffy Tamás Szabolcs részéről indult; a gondolatot Ábrahám Dezső gondnok és neje, Ilona, valamint a helyi unitárius vallású pedagógusok közül Cseh Emőke Magdaléna marosvásárhelyi óvónő és Nagy Kovács Réka marosszentgyörgyi angol-román nyelv- szakos tanárnő segítették valóssággá válni. A június 1-jei délutáni eső nem tartotta távol az érdeklődőket, hisz délután öt órakor édesanyjukkal érkeztek patyolat tiszta templomunkba a kisgyermek (6 hónaptól 8 éves korig). A templomi gyermekjáték-készlet a holland Daniel Nederhoed, valamint Nagy Barna Balázs, tavaly konfirmált unitárius „gondnok unoka” személyes

adományából „állt össze”. A deszkapadlón és templompiaci szőnyegen önfeledten játszott tizenöt gyermek, a legkisebbek az állatfigurákkal, épí-

tőkockákkal, a nagyobbak kirakós játékokat is „fuvaroztak” az utánfutós háromkerekű biciklivel, játékautókat parkoltak, babaházat rendeztek be.

A készség- és kreativitásfejlesztő csoportjátékok nyomán több mint egy órán át gyermeknevetéstől volt hangos Marosszentgyörgy legifjabb temploma.

Az Ábrahám gondnok és a Pálffy lelkész házaspárak földi javakkal is kedveskedtek az érkezőknek (tisztított ivóvízből készített, cukor nélküli gyümölcsstea, friss kalács és sajtos rudacsokák). A holland adományozónak köszönhetően felekezeti hovatartozásra való különbség nélkül minden gyermek nyalánkságot és sárkányrepülőket kapott ajándékba. Az édesanyák és nagyanők elmondták, hogy hetente elhoznák a gyermekeiket/unokáikat, mert „kész gyönyörűség, hogy milyen jól telik a templomban.” A helyi Keblitanács tagjai és pedagógusaink segítségével lehetőség nyílik, hogy a vasárnapi istentiszteletre korábban érkező szülők és nagyszülők gyermekeiket/unokáikat a Gyermekjátsszóházba hozhassák. Ezért is hangozzék Jézus felhívása: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket; mert ilyeneké az Istennek országa”. (Mk 10, 14)

A gyülekezetinek tervezett rendezvény felekezetközívé nőtt június 1-jén, hiszen a boldogan játszó gyermekek egyharmada más templomban volt megkeresztelve.

A gyermekek és szülők igénye nyomán a szervezők a Gyermekjátsszóház működtetését tartják felnőtt döntésnek.

"A humor Isten ajándéka"

(Báró József)

Rövid próféta

Pálffy Tamás Szabolcs gyűjtése

A Nyárad mentén egy temetési gyászszerteretkor a kezdő, fiatal unitárius lelkészhez így szólt a nyugalmazott tiszteletes:

– Figyelj ide, kedves Öcsém, megengeded, hogy a húgom temetésén egy pár mondattal én is adózzak az emlékének?

– Nagyon szívesen, Bátyám.

– Köszönöm. Kedves Testvéreim! – fordult az öreg pap a hívek felé. – Kíváncsi voltam, hogyha ... tiszteletes, a mi ősi templomunknak a fungens papja nyugdíjba vonul, ki lesz az, aki méltó módon betölti a templom székét. Nézzetek rá erre a fiatalemberre! Ez nem is pap, ez próféta!

A fiatal lelkész úgy szégyellte magát, azt gondolta: becsúszik a sírgödörbe. A szerteret végző fiatal pap be-

széde után a nyugalmazott tiszteletes még legalább negyven percig beszélt a temetésén, közben többször „Nyárad menti próféta” nevezte fiatal kollégáját.

Eltelt egy fél év, az ősi templomban házasságkötés-megáldási szerteretásra került sor, amelyen két nyugalmazott tiszteletes is jelen volt. Az esketés végén a „próféta” nyugalmazott lelkész odamegy a fungens fiatal paphoz, karon ragadja és így szól:

– Na, Öcsém, egy pár véleményezés a beszédedről... de ugye nem haragszol meg?

– Dehogyan haragszol, Bátyám, tessék csak mondani.

– Hát először is rossz alapgondolatot vettél, másodszorban pedig nem magyaros a fogalmazásod, harmadszorban láttam, hogy ideges vagy, izgultál, mert két nyugalmazott lelkész előtt kellett mondanod az Isten szent ígését és előttünk kellett eskedd a fiatalokat. Máskor tanulj többet, legyél nyugodtabb... de ugye nem haragszol meg?

– Nem, Bátyám, dehogyis. Csak egy dolog fáj: az, hogy ilyen rövid ideig voltam próféta a Nyárad mentén.

Ülj ide mellém, és mesélj!

Ferenczi Enikő

Mesélj, mert Rád figyelek. Nem baj, ha már többször is belekezdtlél, hisz még mindig ott van benned, és valami miatt fájdalmat ébreszt, mert nem tudad elfogadni. Mondd addig, amíg teljesen megtisztul a szíved: most itt vagyok, és hallgatlak. Érted vagyok itt. Az is lehet, hogy miattad. S miközben hallgatlak, megfogom gyönyörű kezéd, és engedem, hogy érezd, hogy eltöltsön téged is az a végtelen nyugalom és béke, mely az örökkévalóság érzése. Úgy tűnik, hogy belőlem árad, pedig csak átsuhan rajtam valahonnan a végtelenségből érkezve, megtisztítva engem és megerősítve téged is.

Gondoltál arra, hogy mi lenne, ha nem lennénk, ha nem ismernénk az emberi létezést, az emberi érzést, e mindennapi lüktetést? Vagy lennénk, de nem lenne tudásunk az időtlen megállásról és egymásra figyelésről.

Az idő körforgásában mi is járhatnánk megszokott útjainkat beletemetkezve a véget nem érő munka részleteket feledtető fontosságába. Pörgethetnénk magunk előtt eddigi történéseinket elemzés nélkül, ahogy sokan teszik, és kergethetnénk a „nagy célokat”, amik nem rólunk szólnak, hanem csupán erőtlen jelzések a világ felé fontosságunkról, pe-

dig lehet, hogy elveszettségünket jelzik.

De vagyunk. Itt vagyunk egymás mellett, és időt szentelünk arra, ami mindkettőnk számára nagyon fontos, bár lehet, hogy nem ugyanúgy. De ez talán nem lényeges. Mert egymásra figyelésünk emberi értékeinket erősíti, és tisztára mossa a lét amitokzatos értékét, amit az emberi kapcsolatok jelenthetnek. Ugye érzed erejét?

Hogy nem jut az időnkéből fontos dolgokra? Erről ne próbáljon meggyőzni engem senki sem, mert lehet, hogy harcba szállok vele létezésem határáig. Gondolkodj. Van-e fontosabb, mint időnként megállni, és erőt meríteni, számba venni a megtett utat, mérlegelni, alázatot tanulni, és megbocsátani, elengedni mindazt, amit már teher cipelni? Megállni, és megerősödni a Szeretetben. Isten tényszeren megszusszanni, simogatása közben erőt meríteni, hogy visszatérve az időbe sokszorosítsuk kapcsolataink fényét, segítsünk és megértsünk, megtaláljuk, és éljük azt, ami miatt megszülettünk, a létezés szépítve, szeretetet ébresztve világitani a sötétségben.

A mindennapok egyik különös ajándéka, hogy a tavaly még lázongó

ifjú ma megáll mellettem, és nyílt tekintettel azt kérdezi: van időm rá? nem beszélgetünk? Hiányzanak a beszélgetések. Akkor azt hittem, hogy okoskodó felnőtt vagyok a szememben, aki eljártssa beavatottságát a serdülőkori válságokba, és képes beszélni nyelvükön, lelkük közelségében. Mert akkor felháborodva fogadta szinte minden próbálkozásom. Most ott áll mellettem, már ifjúként, és ő kér arra, hogy megálljunk az időben. Lehet-e nemet mondani az ilyen kérésekre?

Érezzük, hogy mennyire fontos ilyen jellegű egymásra figyelésünk?

Ezek az időben való megállások színezik a mindennapok szürkeségét. A másokra való figyelés, a másik meghallgatása és együttérzéssel való felemelése tesz minket igazán emberré. Még ha különböző okokból vagyunk is egymás mellett, mindketten jobbá válunk, és többek leszünk e kölcsönös szeretet és bizalom jegyében. Ezekre ne lenne időnk?

Amikor időt szentelek Rád, és megállok Veled az időben, megfogom kezéd, szeretetemmel átölelek, és Rád figyelek, szemedbe nézek, és Téged hallgatlak, akkor teszem a legtöbbet érted és önmagamért.

Érzed?

Nyitott ablak

Bencze Zsuzsánna

Kedves Olvasó, Te most egy nyitott ablak előtt állsz, amin keresztül egy kicsit belátást nyerhetsz teológus életünk színpalái közé. Teológus éveink alatt sok gyülekezetbe ellátogatunk legációk vagy egyéb alkalmak által, ilyenkor beszélünk önmagunkról, közösségi életünkről, a teológiai oktatásról, álmairól, vágyainkról. Ezek a találkozások sajnos csak gyülekezeteink egy részét érintik, ezért nyitunk most ablakot minden kedves unitárius (és nem csak) ember előtt, hogy ezáltal közelebb kerüljön hozzánk és hasonlóképpen mi is hozzá. Élményekben gazdag szemlélődést kívánok!

Először fontos arról szólni, hogy a teológusok élete, a teológián való forgolódásunk másabb, mint a többi egyetemi hallgatóé. Tanulmányi időnk alatt kötelesek, feladatok tárházával szembesülünk, melyek gyarapodásunkat, lelki, szellemi kibontakozásunkat szolgálják. Ilyenek a legációk alkalmak, rendezvények, műsorok szervezése.

A többihez, melyet a teológia, Kolozsvár nyújt nekünk, más egyetemekkel szemben hozzátartozik az, hogy teológus közösségünkben úgy élhetünk egymás mellett, mint egy nagy családban. A bentlakás áldás ebből a szempontból, mely lehetőséget ad nekünk, hogy teljes közösségi életet élhessünk, egymásra jobban gondot fordíthassunk, felfedezzük egymásban a segítségkérés vágyát, és segítsünk egymáson. Áldás és egyedi helyzet, mert ha jól meggondolom, Kolozsváron nincs még →

→ egy olyan egyetem, melynek hallgatói közösségi szinten egy fedél alatt, együtt laktak.

Mint az Egyház jövőbeli jó szolgálói szellemünket, lelkünket és testünket kell művelnünk, gyarapítanunk értékes, a későbbiekben felhasználható kincsekkel. A teológiai tanulmányaink alatt alkalmunk van mindezekben gazdagodni. A tanórák, az önképzés lehetőségei, a város könyvtárainak sokasága és gazdagsága tárulkoznak fel előttünk segítve szellemi előrehaladásunkat. Minden második hét szerda estéjén önképzőköri tevékenységet tartunk. Mint a neve is mutatja, azt az órát önmagunk képzésére használjuk ki, hogy tanuljunk egymástól és egymás által. Az ilyen alkalmakra ismert, neves előadókat hívunk meg, vagy közölünk tart valaki előadást olyan témákról, amivel foglalkozik, ami őt érdekli. Az ismeretek megosztása a mi gyarapodásunkat is szolgálja.

A kapcsolatunkat a jó Istennel gondosan ápoljuk. A hétköznapi reggeleken fél nyolctól áhítatot tartunk a Dávid Ferenc Imateremben. Magunk végezzük a szolgálatot sorra, kivéve a hétfő reggelt, ilyenkor a teológiai tanárok vezetnek az áhítatot. Hétfő este hét órától is össze-

ülünk imádkozni a teológusok *Nagytanulójában*. Ez az áhítat formailag eltér a hagyományos áhítat rendjétől, de a lényeg és a cél ugyanaz: hálaadás, közös imádkozás, együttlét társainkkal, Istennel. A gitár pengése, a gyertya fénye, a kellemes illatok, a megindító szavak, a szerető pillantások és mosolyok teszik egyedivé, gazdaggá és teljessé ezt az áhítatot. Tulajdonképpen megkoronázza a hétfői napot, erőt ad a hét nehézségeihez.

Minden második szerda este fél nyolctól bibliórát tartunk, hogy az évezredek igazságait megismerjük, megértsük, és annak értékeit életünk jobbítására felhasználjuk. Ezeket a szolgálatokat negyedéves hallgatóink, és tanáraink végzik. Szerda délután a test egészségének megőrzésére fordítjuk az időt. Ilyenkor tanárainkkal közösen a kollégium tornatermében röplabdázunk. Közösségépítő alkalmaink e lehetőségeit nagyon fontosnak tartjuk.

Reméljük, hogy a lelkeszi szolgálatra való készülődésünk mindenféle tevékenysége kedves a jó Isten előtt, és megáldja munkánkat, segít szolgálataink végzésében. Úgy legyen!

Az egykori „fekete arany” városában

Léta Zsolt

Mint olyant, akinek Lupény kisbányavárosa sokat jelentett és jelent ma is, kissé gondolkodóba ejt, mit is írhatnék róla, hogy ne szaporítsam a szót. Talán mesés formában közelítem meg az egészet, mert úgy gondolom, hogy mindnyájunknak sok mesés élményben volt része.

Történetesen egy tanári tanácsból származott a remek ötlet: Mi lenne, ha kirándulást szerveznénk Lupényba? Az elképzelés követőkre talált. Megtörtént hát az előkészület, először csak beszámoló révén azok ajkáról, akik Lupényt nem mint lelkeszek számára kijelölt büntetőtelepet látják, hanem mint egy színes, kalandokkal és mesés tájakkal övezett régiót. Szóval így készült a nagy napra húsz teológiai hallgató.

A megérkezés, a fogadtatás csodás volt, mind a helybéli lelkész, Koppándi-Benczédi Zoltán és családja részéről, mind a gyülekezet részéről, akik lelkesültségükről és pozitív hozzáállásukról is híresek.

Nekem, mint Lupény szülöttjé-

nek, csodálatos élmény volt bebarangolni a tízegynéhány éve nem látott helyeket. Lenyűgöző, hogy az ember mindarra, amit szeret, és ami sokat jelentett számára, mennyire élesen tud emlékezni: az egykori parókia régi csempéje, a Zsil folyó színe és illata, az egykori játszóhelyek, emberek, arcok ismerősként köszöntek rám. Az arcvonások is árulkodtak, a

lupényi hívek bemutatkozás nélkül fedezték fel bennem egykori lelkészük, édesapám arcvonásait.

Számomra külön örömet jelentett, hogy megoszthattam – talán

néha igencsak ismétlődő emlékezéseimet – egy-egy társammal, hogy együtt barangolhattam be velük a temető csöndjét, Vulkánban együtt szurkolhattunk a szószéki szolgálatot végző társainknak, és együtt látogattuk meg a csodás szépségű helyeket. Megtapasztalhattuk, hogy milyen amikor egy akarattal kapaszkodik bele egy nép, egy gyülekezet a sziklás mohás tájba, amelynek bár vékony, de mégis éltető a táptalaja. Hogy ez a gyülekezet, a nehézségek ellenére is, élni akar. De talán ami a legfontosabb: vendégszeretetéből jut hely azok számára is akik idegenből látogatnak el erre a szépséggel övezett tájra.

Úgy érzem, minden társam nevében szólok, ha azt mondom, hogy mindannyian rendkívüli élményekkel gazdagodtunk, és újra igazzá vált a mondás, miszerint: „Aki egyszer a Zsil vizét issza, szíve ide vágyik vissza!” Biztosan állíthatom, hogy mindnyájan sokat tanultunk és okultunk

ebből a kirándulásból. Útravalóul is pakoltunk bőven, és hiszem, hogy felejthetetlen élmény marad mindnyájunk számára ez a néhány, közösen eltöltött nap.

Vadrózsák

Bartha Márta

Minden nép, minden nemzet a hagyományaiban él, a hagyományai által marad meg másnak, különlegesnek, értékesnek. Magyar, székely népviseletünk, néptáncaink, népdalaink, balladáink, szokásaink a jövőnket szólaltatják meg gyermekeink által. Nekünk, tanítóknak, nevelőknek, szülőknek a hagyományörzés szempontjából nagy hatalom van a kezünkben. Élünk vele! Csepegtesük gyermekeink szívébe népmeséink derűjét, népmondáink történelmi igazságait, népdalaink érzésvilágát, néptáncunk ritmusát, népviseletünk színeit, büszkeségeinket, értékeinket!

„... Így születik a nép ajkán a dal, az érzés testet ölt, mesévé leszén.” (Toroczkai Wigand Ede) mottóval indult IV. alkalommal a Vadrózsák Hagyományörző Találkozó és Tehetség Nap a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban, mely egy kis részt szeretne felvállalni a hagyományörzés kötelezettségéből, a hagyományok és az anyanyelv ápolásából.

Ez a rendezvény minden évben egy-egy olyan személy nevéhez kötődik, aki életével, munkájával példát állít elénk a hagyományörzés, anyanyelvápolás kimeríthetetlen lehetőségeiből. Így az elmúlt években dr. Molnos Angéla lélektanász, nyelvápoló emlékének adóztunk tisztelettel, valamint dr. Molnár Istvánra, a tanárra és múzeumalapítóra emlékeztünk. A tavalyi évben Kriza János néprajzkutató, költő, műfordító, püspök személyét és munkásságát ismertettük a résztvevőkkel, valamint Torockóról, hagyományairól, népviseletéről, népművészetéről mutattunk ízelítőt.

Az idén dr. Kós Károlyra emlékeztünk, aki néprajzkutatóként és muzeológusként írta be nevét a magyar néprajz tudománytörténetébe. Dr. Kós Károlyra emlékezve kiemeltük egyik érdeklődési területét: a kopjafákat, melyek jelképvilágáról hallhattunk és láthattunk bemutatót.

Kétnapos rendezvényünk immár kinőtte a körzeti, sőt a megyei határt is: így Erdély különböző tájegységeiről érkező táncos lábú, nótás kedvű, mesélő ajkú gyermekek lehetőséget kaptak arra, hogy ösztönözzék egymást, hogy megismerjék különböző vidékeink hagyomá-

mányait, hogy érezzék jól magukat népviseletben játszva, táncolva, énekelve, népi mesterségeket tanulva.

Rendezvényünk – melyen a két nap alatt ötszáz gyermek és kétszáz felnőtt vett részt – iskolánk „előadótremmé” varázsolt tornatermében, valamint a díszteremben zajlott, melyeknek a csodálatos népi varrottasok, az orgona, tulipán és gyöngyvirág kölcsönöztek igazán népies hangulatot.

Egyben tehetségnap is volt a találkozó, hiszen sok ügyes tehetséges gyermek és néptáncsoport mutatkozott be: Nagyváradról, Kolozsvárról, Bölönből, Székelyudvarhelyről, Szentábrahámról, Boldogfalváról, Kobátfalváról, Gagyból, Betfalváról, Székelykeresztúrról. Óvodások, elemisek léptek színpadra, játszottak, ismerkedtek, teáztak, ebédeltek, faragtak, varrtak, tojást hímeztek, szalmafonatból kosárkat készítettek, mézeskalácsot írtak, gyöngyöt fűztek, gyöngyfát készítettek, bútorfestést tanultak, és mindkét este szüleikkel, tanítóikkal és az oktatókkal a zenekarok kíséretében hangulatos táncházban vettek részt.

A bíráló bizottság az előző évi hagyományoknak megfelelően a „legek” megállapításával értékelte a résztvevőket, az oktatókkal és a tanítókkal előzetes szakmai megbeszélést tartva.

A május, az orgonaillat a Vadrózsák jelképévé vált számunkra, mely az újjászülető természet által is üzen neked, nekünk: merítsünk a „tisza forrásból”, mely múltunkból fakad, és éltető erejét évről évre közösen megtapasztalhatjuk.

Évfordulós emlékezés

Péter Irma

Erdély, Erdővidék, Nagyajta, Kisbacón, Bölön szőláncolatában nemcsak a földrajzi név él bennünk, hanem az ahhoz kötődő jeles személyek is. A közismert *Erdővidék az én hazám* című katonadal évszázadok távlatából is Nagyajta szülőltjét, Kriza Jánost idézi emlékezetünkbe.

A Torockón és Székelykeresztúron diákoskodó, tanulmányait Kolozsvárt befejező Kriza János unitárius püspök költeményeivel, népköltészeti gyűjtésével és nyelvészeti kutatásaival művelődéstörténetünkben jelentős helyet foglal el. A *Vadrózsák* című székely népköltés gyűjteménye több kiadást is megért.

Születésének 100. évfordulóján az általa is alapított Keresztény Magvetőben Erdővidék nagy fiaként méltat-

ják munkásságát. Az utókor a 200. születési évfordulón is a szülőföld szeretetével emlékezik rá.

A Szentegyházi Napok megnyitójaként május 19-én Kriza János Emléketest tartottak a Gábor Áron Iskolaközpontban. A díszterem széksoyait megtöltötte a százfőnyi hallgatóság. A líceum lánykórusa Tamás István tanár, katolikus kántor irányításával a kivetítőn megjelenő krizai dalgyűjtemény legnépszerűbb →

→ dalait szólaltatta meg, a jelenlevőket is bekapcsolva az éneklésbe. Így közös dalolással kezdődött és végződött az ünneplés. A rendezvény fénypontja Kriza János domborművének leleplezése volt az alkotó, Bodó Levente helybéli szobrászművész, tanár és Tódor Csaba homoródszentpáli unitárius lelkész által.

A püspök élete főbb állomásainak képekben történő kivetítése közben szavalatban elhangzott az *Erdővidék az én hazám* című katonadal. Kriza János irodalmi munkásságát Bartha Éva és Nagy Eszter magyar szakos tanárnők ismertették. Utóbbi hangját meghatódottság árnyalta, amikor földijeként emlékezett meg a népköltészeti gyűjtőről. Tódor Csaba a püspök vallási tevékenységét értékelte. Kriza János alig 64 évnyi élete példázata a jó Istentől kapott talantomok megfelelő felhasználásának. A szülőföldhöz való hűsége korunk fiataljainak jó példa lehet. Ott kellene maradni, ahová gyökereink kötnek.

Erre utalt Tódor Csaba a kaliforniai tanulmányútját naplóformában megörökítő *Egy Isten, más palást* című könyvében, melyet Fárðu Ibo-lya, a szentegyházi unitárius nőszö-

vetség elnöke méltatott. A fiatal unitárius lelkész vallomásaiban így fogalmaz: „Megmaradni erdélyi magyar unitáriusnak. Látom azt az ösvényt, amit történelmünk követett ki »fájdalmasan szép kövekkel«, és ami a mi örökségünk. Az én örökségem is. (...)Amerika nagy és csábító, és nagyon sokunkat csábít és ígér. De

Amerika nem tudja megadni azt a fenséget és alázatot, amit én a kénosi templomban hallottak estéjén megtapasztaltam. A ritka fényben, az egyszerűségben. (...)A hálaadás és az alázat kellene bennünk legyen.” Az emlékest végén a szerző dedikálta könyvét, majd az ünneplők meghitt hangulatú szeretet-vendégség részei lehettek a líceum éttermében.

Megemlítésre méltó, hogy a pénteki gálaest alkalmával Pro Urbedíjat kapott a líceum igazgatója, a vargyasi származású, unitárius vallású Máthé István tanár. Kriza János méltó utódjára büszkék lehetünk!

Erdővidék az én hazám...

Gazdag Géza

...csendült fel több mint 200 dalos ajakról a 200 éve született Kriza János megzenésített verse, és érezni kellett a kötődést, a sodrásban-szélzúgásban-is-helytállás nem könnyű örökségét. A május 21-én a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség templomában szervezett emlék-

ünnepély az emlékezés, a régi értékek felcsillantása, a történelmi gyökerekből erőt merítés alkalma volt. Két évszázadot kalauzolt vissza bennünket Kisgyörgy Zoltán hangulatos előadásával. Helytörténeti adalékok, családi vonatkozások, tudományos munkák és derűt keltő kis epizódok által nyerhettünk bepillantást a népköltészeti értékek gyűjtője, a pap, az unitárius püspök Kriza János életébe és munkásságába. Maradandót, ma is érvényes értéket hagyott utódaira, amint csokorba szedte a vadrózsákat. Jó volt látni, hogy ifjúsági egyleteink, Farkas Boglárka és Bara Ditta, lelkesen kapcsolódtak be ünnepelésünkbe egy-egy ballada előadásával, ki-ki a saját Vadrózsák kötetéből.

Népköltészet és zene, két őserő, mely összefonódva emelkedett, és emelt mindnyájunkat a fellépő kórusok előadása által. Egy nyár eleji színes csokor gyűlt össze a Kiskunhalasi Városi Vegyeskar, a Pro Musica kamarakórus, a Laudate kamarakórus, a Homoródmási Dalárda, a Nagyajtai Gazdag Miklós Polgári Daloskör, a Szemerjai Református Dalárda és a szervező Kriza János Unitárius Dalárda által bemutatott kórusművekből, népdalokból, népdalfeldolgozásokból. Épp annyira színes volt ez a csokor, mint amilyen „színesek” voltak a résztvevő énekarok, ahogyan kiderült a bemutatkozó szövegekből, melyeket ifjú műsorközlőink, Bara Ditta és Nagy István tolmácsoltak.

A mindig tetterre kész Balázs Antal az ünnepséget megelőző héten jelentette be, hogy áll a templomkertben a Kriza János születésének 200. évét

jelző kopjafa. Köszönjük! Ezt is, az eddigieket is, az ezutániakat is! Az ünnepség záróakkordjaként, Kovács István lelkészünk imája és áldása

után, ennél a kopjafánál helyeztük el az emlékezés virágait, miközben szállt ismét a mosolygó májusi égbe: *Erdővidék az én hazám...*

Születés hete Székelykeresztúron

Andrási Erika

Közösségünk kincsei, a gyerek és a család tematikája köré szerveződtek az Erdélyben május 2–8. között első ízben megszervezésre került rendezvénysorozat programjai. A *Születés hete* székelykeresztúri programjaira a Gondviselés Segélyszervezet helybeli partnerszervezetével közösen hét napon át várta a szép számmal megjelent érdeklődőket. A tartalmas napok megszervezésében a következő szervezetek és intézmények működtek együtt a központi szervezői szerepet betöltő Gondviselés Segélyszervezettel: Napsugár és Mesevár napközik, városi bölcsőde, Súlyosan Sérült Gyerekek Elhelyező Központja, a székelykeresztúri unitárius egyházközség és annak ifjúsági egylete.

Kedd délelőtt a **Hisszük, hogy fontosak** kerekasztal-beszélgetésen 6 Hargita megyei intézmény és társadalmi szervezet 11 szakembere kereste a választ a térség sérült gyerekeinek és felnőtteinek sajátos problémáira. Több együttműködési terület is körvonalazódott: Székelykeresztúr is csatlakozik az Órangyal programhoz, és ősztől a Gondviselés Segélyszervezet helyi fiókja a Hargita Megyei Gyermekvédelmi Igazgatósággal közösen öngyógyító csoportot indít a sérült felnőtteket gondozók számára.

Az egyeztető és tervező szakmai tanácskozást követő napokban **változatos témájú előadásokat** hallhattunk:

– Kincses Kálmán református lelkész a hagyományos székely családban meglévő szerepekről és szerepkörökről tartott előadást.

– Sasvári-Szabó Erzsébet magyarországi szülésznő, dúla a fészekrakás – fogamzás, várandósság, szülés–születés – testi-lelki vonatkozásait taglalta.

– *Vajúdás, szülés, gyermekgyógyászat a magyar néphagyományban* címmel Bernád Ilona szülésznő és természetgyógyász a Kárpát-medencei magyar bábaság történetét mutatta be.

– Dr. Szén Csilla családorvos és pszichodráma-asszisztens előadásában a családi krízisekről, azok jellemzőiről, valamint áthidalási lehetőségekről beszélt.

– Kiss Ida bölcsődeigazgató a család és hivatás összehangolásának nehézségeit, kihívásait ecsetelte.

– Sánduly Cecília pszichológus korunk gyerekeinek általános lelki problémájáról, a szinte legkisebb kortól jelentkező szorongásról, annak válfajairól, okairól és kezeléséről beszélt.

– Major Ildikó és Beke Gyöngyi óvónők egy kilenc éve működő, *Így neveljük* holland családsegítő program

tartalmát és annak tanulságait ismertették, melynek célja: a szülő és a gyerek közötti jó kapcsolat megteremtése, súlyos nevelési problémák megelőzése, magatartási zavarok kiküszöbölése, a helytelen viselkedésformák megelőzése.

– Bíró Enikő gyermek-szakasszisztens a babamasszázs fejlesztő hatásáról tartott előadásában taglalta, milyen fontos szereppel bír a masszázs az anya–gyerek kapcsolat és a csecsemő fejlődésében.

– Larcher Klára óvónő előadásában hangsúlyozta, mennyire fontos a mese és meseválasztás, a megfelelő tolmácsolás, mennyi többlettel és pozitív hatással bír a rajzfilmekhez viszonyítva. Ez utóbbiakkal szemben a szülőknek mértéktartónak és szemfülesnek kell lenniük. Az előadó ismertette az egyes életkoroknak megfelelő mesefajtákat, és megosztotta tapasztalatait a mese olvasására, megélésére és beépítésére vonatkozóan.

– Gál Izabella Tünde és Lukács Andrea óvónők a zene nevelő és személyiségformáló jellegét hangsúlyozták, melynek a méhen belüli korban kell elkezdődnie. A népzene és a néptánc különös fontossággal bír, ezért fontos, hogy kisgyerekkorban a saját tájegységünkre jellemző gyerekdalokkal és táncokkal ismerkedjen a gyerek, mert az számára a legmegfelelőbb. Maga a tánc – a zene által kiváltott hatások mellett – a testet és a motorikus összehangoltságot is fejleszti.

Az **Egymásra találni** program külön színfoltja volt a rendezvénysorozatnak. Ennek keretében a családjaikban nevelkedő, súlyosan sérült gyerekek – szervezetünk által működtetett – terápiás csoportjának tagjait és szüleit látták vendégül a Súlyosan Sérült Gyerekek Elhelyező Központjában. Felejthetetlen pillanatoknak lehettünk tanúi, amikor a fogyatékkal élő gyermekek vegyes csoportokat alkotva különböző kézműves és mozgásfejlesztő tevékenységekben vettek részt. A kommunikáció legkülönbözőbb formáival találkozhattunk – beszéd, ➔

➔ mimika, gesztusok és sok-sok érzelmileg telített érintés –, amelyekben az egymásra találás, a kölcsönös megértés, a feltétel nélküli elfogadás lépten-nyomon érezhető volt. A találkozás egyik fénypontja a központ gyerekei által előadott kis mesejelenet volt a réparól, amelynek frappáns mondanivalója sajátos értelmet nyert ebben az előadásban, és emlékezetes pillanatokot varázsolt mindannyiunk szívébe. A délelőtti zárásaként elkészült az „egymásra talált” kiskezek lenyomatainak tárháza is.

A **mama-manó dúdoló foglalkozások**, valamint a **játszóházak** nagyon sok vidámságot, gyerekdalt, mondókát, egyszóval a gyermekek társaságában eltöltött felejthetetlen pillanatokot jelentettek. Volt alkalom, amikor a bölcsődei gyerekek jelenlétével szinte száz apróság ajkáról csendültek fel a régi magyar gyerekdalok, és elevenedtek meg a népi gyermekjátékok.

Segélyszervezetünk székháza gyerekzsivajtól és népzene-től volt hangos szerda délután is, amikor **gyerek-táncházra** került sor. A zenészek csalogató muzsikájára megtelt az irodánk, amelyben 8 hónapos babától 9 éves kisiskolásig több gyermekkorosztály képviseltette magát. Nemes Annamária zenetanár és Józsa Levente tánctanár vezetésével több táncba is belekóstoltak a jelenlevők, akikről el kell mondani, hogy nagy részük már régebb ismerkedik ezekkel a táncokkal. A táncok közti szünetekben népdaléneklésre és népi gyermekjátékokra került sor. A csillogó tekintetek, a kipirult és mosolygó arcok mind arról árulkodtak, hogy jó volt a hangulat, az élő zene meghozta hatását.

Az **interaktív bábszínház** keretében az animáló óvónők hihetetlen leleményességgel vonták be a gyerekeket a mesébe. Volt tánc, taps, mozgás és sok-sok nevetés. A **mesedramatizálás** keretében az óvónők valóságos varázslatot műveltek a teremmel, mely igazi mesevárrá, meseföldre alakult, ahol a tulipános ládát kinyitva hihetetlen figurák keltek életre a magyar népmesék zenéjének kíséretében. A résztvevő gyerekek percekben belül átalakultak királyfiakká és királykisasszonyokká. Az események pörögtek, minden jelenlevő aktív részvételével rohant az idő, és másfél óra erejéig a szülők ismét gyerekek lehettek, a gyerekek pedig kedvenc meséik mesehőse.

Szorgos kezek közösséget építenek – családi alkotó délután keretében közel 200 gyerek lakta be az 5 tematikus „sarokra” felosztott udvart. Volt kőfestés, arcfestés, szélforgó- és rongybabakészítés, fakanálbábuk készítése, valamint mozgásos játékok egész sora. A hangulatos gyerekdalok és a vidám gyereknevetések messzire elhalatszottak.

Dobokkal kísért ősi női erőket megmozgató dalok csendültek fel a **Világra jönni** című francia dokumentumfilm előtt, mintegy ráhangolóként, melynek hatására a belső rezonanciák alkalomhoz illő lelki síkra repítették a jelenlevőket. A késői órára való tekintet nélkül teltház követte a filmet, mely révén a világ 26 kultúrájának születésre–szülésre való felkészülési folyamatába nyertek betekintést a nézők: volt delfinek társaságában, baráti körben, indiai törzsi rituálé keretében, kínai kórházban, Szibériában vagy éppen sóstengerben megvalósuló természetes szülés is. Sok példát láthattunk a kórházi és az otthoni szülés mikéntjére és hogyanjára. Természetesen a kockázatok és egyes esetekben a kudarcok is megjelentek a filmben. A filmvetítés a résztvevőkben kavargó élményeket hagyott, sok kérdést, de válaszokat is.

A rendezvénysorozat egyik fénypontja volt az **Életre hívjak** babakocsis és kisgyerekes felvonulás, valamint a születésfa ünnepélyes elültetése. Bár borult ég és csepergő eső fogadta a gyülekező kismamákat, édesapákat és gyermekeket, a menet elindulásakor kisütött a nap, és főúton haladva egyre többen csatlakoztak hozzánk. A mellettünk elhaladó autók lassítottak a menet láttán, amelyet ablakokból és kapukból is sokan biztatóan vettek számba. A Gondviselő velünk volt és lélekben még nagyon sokan.

A **Születésfa ünnepség** keretében két hathónapos kisbaba és édesanyjuk leplezték le a 2010-ben Székelykeresztúron született kisbabák névsorát tartalmazó emléktáblát. Ezt követően Szombatfalvi József unitárius lelkész Isten áldását kérte a születésfára, akárcsak minden gyermekre, szülőre és nagyszülőre. Rafai Emil polgármester ünnepi beszéde következett, amelyben hangsúlyozta, mennyire fontos a gyerekvállalás, mert a szülőföldünknek nem az a tulajdonosa, akinek ősei a temetőben nyugszanak, vagy akiknek neve a tulajdonlapon szerepel, hanem azoké, akik belakják azt. Ezt követően a rendezvénysorozat főszervezője szintén a gyermekáldás fontosságát hangsúlyozta, továbbá azt is feladatként jelölte meg, hogy Székelykeresztúron ezután név szerint is számon kell tartanunk az újonnan érkezőket. Lakatos

Sándor gyerekdalaira az apróságok hallatták hangjukat, és néhányuk tánra is perdült.

A rendezvény utolsó napján az unitárius templomban **anyák napi istentiszteletre** került sor, majd a vasárnap-i iskolások anyák napi műsorral köszöntötték az édesanyákat. Ezt követően a Berde Mózes Unitárius Gimnázium Kalamajka Színjátszó csoportja egy modern Ludas Matyi feldolgozással ünnepelte az újonnan elkészült *Gyermekmosoly játszóteret*, melyet ez alkalommal avatott fel az egyházközség.

A rendezvény záróakkordjaként Éder Enikőnek, az aradi és temesvári színházak művésznőjének *Különjárat* című **verses-zenés összeállítása** következett, mely hangulatában és eszmeiségében méltó befejezésnek bizonyult.

A Gondviselés Segélyszervezet ezúton is köszönetét fejezi ki partnerszervezeteinek, valamint két fő támogatójának: Hargita Megye Önkormányzati Hivatalának és Székelykeresztúr Város Önkormányzatának. Illesse külön köszönet Simó Orsolyát és Balogh Rékát, segélyszervezetünk helybeli munkatársait a rendezvény megtervezésében és lebonyolításában nyújtott segítségével. A rendezvényről bővebben olvashatnak a www.keresztur.gondviseles.org honlapon.

Dosztojevskij szerint a gyermekek jelenlétében meggyógyul a lélek. Közösségünknek lelki gyógyulásra van szüksége...

Rendezvényünk e gyógyulási folyamat első állomása volt, amit – Isten segítségével – a jövőben is folytatni szeretnénk.

Összesítő jelentés a magyarországi és erdélyi árvízkárosultak, valamint a vörösiszap-katasztrófa kárvallottjainak 2010. évi segélyezéséről

Az anyaországi árvízkárosultak segélyezése céljából a Gondviselés Segélyszervezet, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Magyar Ifjúsági Tanács és az Erdélyi Magyar Ifjak 2010. június 4-én, a Nemzeti Összetartozás Napján szervezatközi együttműködést hozott létre. Kezdeményezésünkhöz további szervezetek csatlakoztak (Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, Civitas Alapítvány, Lókodi Ifjúsági Alapítvány), akikkel közösen sikerült segítenünk rászoruló nemzettársainkon. Július második felétől az erdélyi árvizek nyomán segélyezési munkánk többnyire a székelyföldi árvízkárosult településekre irányult. Október 10-én újabb segélyezési felhívással fordultunk az erdélyi magyar társadalom felé, pénzadományokat kérve a Veszprém megyében bekövetkezett tragikus ipari-környezeti katasztrófa áldozatainak megsegítésére.

Segélyezési tevékenységünk folyamatáról a www.gondviseles.org honlapunkon többrendbeli beszámolót közzeltünk. Az alábbiakban a felhívásaink nyomán felajánlott pénzbeli segélyek és azok rendeltetésszerű felhasználásának összesítő adatait tesszük közzé. Ezek melléklete a bevételezett adományok teljes körű jegyzéke, amely a www.gondviseles.org honlapon (is) elérhető.

A pénzbeli segélyeket értékes és hasznos természetbeni adományok egészítették ki, amelyek maradéktalan és célirányos felhasználását szintén biztosítottuk.

Az adományban részesült árvízkárosult személyek és közösségek nevében ismételten megköszönjük a ránk bízott segélyeket, ugyanakkor azt kívánjuk az adományozóknak, hogy se lakóhelyükön, se egyebütt ne szoruljanak soha ilyenfajta segítségre!

	Bevételezett adományok összértéke	Segélyezések összköltsége	
Árvízkárosultaknak	151 491 lej = 9 959 018 Ft = 34 766 euro	magyarországi árvízkárosultaknak: 52 023 lej = 3 419 992 Ft = 11 939 euro	erdélyi árvízkárosultaknak: 99 468 Ft = 6 539 026 Ft = 22 827 euro
		árvízkárosultaknak összesen: 151 491 lej = 9 959 018 Ft = 34 766 euro	
A vörösiszap- katasztrófa kárvallottjainak	5 586 lej = 367 224 Ft = 1 282 euro	a vörösiszap-katasztrófa kárvallottjainak összesen: 5586 lej = 367 224 Ft = 1282 euro	
Mindösszesen:	157 077 lej = 10 326 242 Ft = 36 048 euro	157 077 lej = 10 326 242 Ft = 36 048 euro	

Összesített adományozási források

(az adományok tételes jegyzékét a www.gondviseles.org honlapon közöljük)

Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (Magyarország):	83 440 lej
Erdélyi és magyarországi unitárius egyházközségek*:	38 150 lej
Gondviselés Segélyszervezet:	11 035 lej
Magánszemélyek adományainak (74 bevételi tétel) összértéke:	10 901 lej
Melinda Impex Rt. (Székelyudvarhely):	10 550 lej
Az EMNT, az MPP, az MIT és az EMI külön gyűjtéseinek összértéke:	1901 lej
Királyhágómelléki Református Egyházkerület Püspöki Hivatala:	1100 lej

* Az egyházközségek adományainak csoportosítása egyházkörönként:

– Kolozs-tordai unitárius egyházkörből összesen:	7186 lej
– Marosi unitárius egyházkörből összesen:	4565 lej
– Küküllői unitárius egyházkörből összesen:	1805 lej
– Székelykeresztúri unitárius egyházkörből összesen:	8032 lej
– Székelyudvarhelyi unitárius egyházkörből összesen:	7042 lej
– Háromszék-felsőfehéri unitárius egyházkörből összesen:	5135 lej
– Duna-Tisza menti unitárius szórványegyházközségtől összesen:	4385 lej
Mindösszesen: 157 077 lej (= 10 326 242 Ft = 36 048 euro).	

Kolozsvár, 2011. június 14.

A fentiek hitelül: Szabó László (a Gondviselés Segélyszervezet alelnöke)

Jövőkép Nyugaton és Közép-Keleten

Székely Kinga Réka

Egyszerűen felmérhetetlen az a lelki kincs, amit mindannyiszor nyerünk, ha egy miénktől különböző kultúrájú, élethelyzetű egyénnel vagy közösség tagjaival találkozunk és beszélgetünk. A hollandiai testvérgyülekezetünk szervezettségét jelzi, hogy ők már 2010 júniusában tudták, hogy 2011-ben melyik hétvégén fognak minket meglátogatni, percre pontosan mikor fognak érkezni, hány tolmácsra lesz szükségük, és miről szeretnének beszélgetni.

Mi Jakab apostol meggyőző hitvallásával takarózva válaszoltunk nekik: *Ha az Úr akarja, és élünk*, akkor majd találkozunk, s hogy miről fogunk beszélgetni és mennyit, azt majd meglátjuk, hisz mi itt, Homoródszentpéteren még azt sem tudjuk, hogy ki fog őszi hálaadásakor úrvacsorát adni, nemhogy azt, hogy jövő júniusban miként fogunk kinézni.

A jó Isten is akarta, a hollandok is megjöttek. Mi vártuk őket, és másfél napon át – nagycsoportban és kiscsoportokban – beszélgettünk arról, hogy miképpen képzeljük el a jövőt,

és mi az, amit átadunk, vagy hátrahagyunk a következő nemzedéknek.

Hogyan látod a közel- és a távoljövődöt egyénként vagy a kisközösség, illetve a nagyvilág részeként? Mi az, amit átadsz gyermekeidnek? Mi az, amit közösséged átad a következő nemzedéknek, a holnap világának?

Másfél napon át huszonhárom ember próbált meg ezekre a kérdésekre válaszolni. A bőség zavarával küszködöttünk, amikor a kilencven éves Ferenc bácsi és a nyolcvanöt éves Will felelevenítették a huszadik századot, sőt visszaemlékezve szüleikre még a tizenkilencedik századból is adtak ízelítőt. Aztán a *csékely* hetven és ötven évet megélt férfiak és nők vallottak. Végül mi, a harmincasok, szórakoztattuk el a nagyokat álmainkkal és vágyainkkal.

A hollandok azon morfondíroztak, hogy mit is fognak most kezdeni a közel kétmillió muzulmán bevándorlóval, s főleg saját fiataljaikkal, akik a nagy szabadságban az identitásra nem sokat adtak, ám most megvannak ijedve, hogy miképpen is

tudnák magukat jó értelemben meghatározni. Mi, erdélyiek azon csodálkoztunk, hogy hogyan voltunk képesek a huszadik századot átvészelni, s vajon van-e jövő egy anyagilag is gyenge, létszámában is csökkenő közösség számára.

Hol vannak a fiatalok, akiknek át akarjuk adni örökségüket? – tettük fel a kérdést. A holland válasz egyszerű volt: dolgoznak, mert ma már egy keresetből egy család nem tud megélni. Mindkét félnek dolgoznia kell, a gyermeknevelési szabadság csupán három hónap. A homoródszentpéteriemből néhányan még jelen voltak: pánkóval és pálinkával kínáltak. De a többség, sajnos, nincs itthon. Idénymunkán vannak külföldön, mert itthon vagy nincs munka, vagy nincs kellő fizetés.

Végül ugyanabban egyeztünk meg hittestvéreinkkel, amiben eddig is: Lelket megnyugtató érzés életünkről, jövőnkéről beszélgetni még akkor is, ha nem vagyunk meggyőződve arról, hogy a kinti világ történései jó irányban sodorják a nagyvilágot, s így, közvetve ugyan, a mi kis közösségeink életét is.

Lelket felüdítő érzés újra és újra meggyőződni arról, hogy vannak

Kórház- lelkészi szolgálat

Orbán Erika,
Sepsiszentgyörgy,
0740-502563;

Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100;

Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767;

Pavelka Attila,
Marosvásárhely,
0746-234917.

emberek, akik más nyelvet beszélnek, akik a miénktől eltérő élethelyzetben vannak, és mégis, a miénkkel azonos a lelki világuk, a miénkkel azonos lelki értékeket őriznek. Bizodalomra serkent a meggyőződés, hogy a jó Isten mindig küld segítséget, embereket, akik nem sajnálják tőlünk sem idejüket, sem erőforrásaikat, hanem

azon vannak, hogy közösen alkossunk egy jobb világot. A közös vasárnap ebéd után az öreg tanítónk vezetésével mi elénekeltük holland testvéreinknek, hogy *Szeressük egymást gyerekek, a szív a legszebb kincs*, ők pedig arról daloltak, hogy az Amszterdemen hajózáva szép igazán azt élet, főleg, ha egy amszterdami lány lopja

el a szegény holland ifjú szívét. Megegyedtünk abban – most már Imre bácsi harmonikája mellett –, hogy amíg tudunk közösen énekelni, imádkozni, beszélgetni és tervezni, addig nincs okunk a borúlátásra. Tegyük meg azt, ami a mi földi hivatásunk, feleljünk arról, ami a mi felelőségünk, a többit bízzuk a Teremtőre.

Halottaink

Nagy Zoltán nyugalmazott lelkész 2011. május 29-én, életének 85. évében hirtelen elhunyt. 1926-ban született Árkoson, a kolozsvári Unitárius Kollégiumban tanult és tett érettségi vizsgát 1946-ban. Az Unitárius Teológiai Akadémián kezdte, és a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán fejezte be teológiai tanulmányait 1950-ben, 1955-ben szentelték unitárius lelkésszé a kolozsvári zsinati ülésen. Rövid nagyjaitai gyakorló segédlelkési szolgálat után 1952-ben lett a szentivánlaborfalvi egyházközség lelkésze, és az is maradt 39 éven át, 1991-ben történt nyugdíjba vonulásáig. Nyugdíjas éveire hazaköltözött szülőfalujába, Árkosra.

Temetési szertartása május 31-én volt a családi háztól, a szertartást Székely János helyi lelkész végezte, az egyetemes egyháztól Bálint Benczédi Ferenc püspök búcsúztatta, a sírnál Pap Mária esperes az egyházkör és a szentivánlaborfalvi egyházközség, Máthé Sándor lelkész a lelkési kar nevében mondott búcsúbeszédet. Isten nyugtassa békében, s adjon jó emlékeztést!

Kolcsár Sándor nyugalmazott lelkész és esperes 2011. június 20-án, életének 85. évében hosszú betegség után csendesén elhunyt. 1926-ban született Olthévizen, a brassói Római Katolikus Főgimnáziumban tanult, és tett érettségi vizsgát 1945-ben. Teológiai tanulmányait a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán fejezte be

1949-ben, 1955-ben szentelték unitárius lelkésszé a kolozsvári zsinati ülésen. Segédlelkési szolgálatát 1949-ben kezdte a szabédi egyházközségben, ahol két évvel később rendes lelkésszé választották. 1969-ben lett a marosvásárhelyi egyházközség lelkésze, és az is maradt 28 éven át.

Egyházköri tisztségviselését 1964-ben kezdte, amikor marosi egyházköri jegyzőként tevékenykedett. 1967-ben a marosi egyházkör esperese lett, 1969-ben pedig a maros-küküllői egyházkör esperesi tisztségébe választották. Egyetemes egyházi tisztségei közül kiemelkedik a közügyigazgatói szolgálat 1973–1996 között. 1997-ben, 48 év szolgálat után nyugdíjba vonult, nyugdíjas éveit Marosvásárhelyen töltötte.

Temetési szertartására június 23-án került sor Marosvásárhelyen a Bolyai-téri unitárius templomban, a szertartást Nagy László helyi lelkész, egyházi főjegyző végezte, az Egyetemes Egyháztól Bálint Benczédi Ferenc püspök búcsúztatta. Búcsúbeszédet mondott továbbá Kovács István közügyigazgató és Ötvös József református lelkész. Ugyanaznap a szabédi temetőben helyezték végső nyugalomra.

A sírnál Kecskés Csaba marosi egyházköri esperes, a szülőfalu részéről Török István olthévízi lelkész, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége nevében Székely Kinga Réka, a barátok részéről pedig Tófalvi Zoltán mondott búcsúbeszédet. Pihenése legyen csendes, emléke legyen áldott!

nők világa

Köri találkozó Szentábrahámon

Kovács Irén

Az előző évek hagyományaihoz híven 2011. május 28-án megtartottuk a székelykeresztúri egyházkörsben a köri közgyűléssel egybekötött köri nőszövetségi találkozót. A találkozóra Szentábrahámon került sor, ahol 16 egyházközségből 32 személy jelent meg. A köri közgyűlés tagjaival közös reggeli áhítat után a nőszövetségi találkozó résztvevői átvonultak a helyi Benedek Elek Általános Iskolába.

A köri nőszövetségi elnök (egyben a házigazda is), köszöntötte a jelenlévőket, köztük az Unitárius Nők Országos Szövetségének elnökét, Asztalos Klárát és alelnökét, Jakabházi Verát. A találkozó során előadásokat hallgathattunk: Jakabházi Vera *Tanulni életünk végéig* címmel, Szécsi Mária tanítónő *Liszt Ferenc élete és munkássága* címmel tartottak előadást. Az előadásokat kötetlen beszélgetés követte. Beszámoló, ötletbörze, zenehallgatás, valamint a helyi kézimunkákból készült kiállítás tették gazdagabbá a találkozót.

A napi programot a köri közgyűléssel közös istentisztelet és közebed zárta.

Köszönjük a szentábrahámiaknak a színes programokat és a vendégszeretetüket.

Kihelyezett választmányi gyűlés

Andorkó Rozália

Május 19–21. között tartottuk meg Küküllőváron az Unitárius Nők Országos Szövetségének kihelyezett választmányi gyűlését, amelyen részt vettek Asztalos Klára UNOSZ-elnök, Zsakó Erzsébet és Jakabházi Vera alelnökök, a kolozs-tordai, a háromszék-felsőfehéri és a küküllői kör választmányi tagjai. Szomorúságunkra a székelykeresztúri, a székelyudvarhelyi és a marosi kör választmányi tagjai hiányoztak. Mondom szomorúságunkra, mert a kihelyezett választmányt pontosan azért találtuk ki, mivel így több időt tudunk szánni (évente egyszer) a napirendi pontok megtárgyalására és nem utolsósorban egymás jobb megismerésére a jó együttműködés érdekében.

Az első gyűlésnapon Keresztes Polixénia, meghívott pszichológusnő, különböző módszerekkel csoportos foglalkozást vezetett, amelynek célja önismeretünk elmélyítése és csoporttársaink közelebbi megismerése volt, illetve az együttműködés fejlesztése közös céljaink elérésére, hogy megtalálhassuk a felmerülő akadályok esetén a kiutat.

A második nap napirendi pontjai között szerepelt az utolsó gyűlés óta történt események megbeszélése, az idén Nagyszébenben sorra kerülő UNOSZ-konferencia, a Marosvásárhelyen 2012-ben tartandó nemzetközi nőkonferencia és az ennek keretében tartandó UNOSZ-konferencia, együttműködés a Gondviselés segélyszervezettel, a választmányi tagok feladatkörének pontos le-

írása, javaslat egy füzetecske nyomtatására, amely az alapszabályzatot és egyéb hasznos tudnivalókat tartalmazna. Ugyanakkor szó esett a választmányi tagok levelező listájának létrehozásáról, a vezetőség utánpótlásáról, arról a törekvésről, amely a falun élő asszonyok megszokott munkastílusát egyeztetni egy újabbal, és bevezeti őket a projektek világába.

A csoportunk jó hangulatban, az UNOSZ ügyét szolgálva töltötte el az időt a Küküllő-menti dombok festői környezetében. Köszönjük a lehetőséget Nagy Rozáliának, Udvari Margitnak és a dicsőszentmártoni asszonyoknak, akik kiváló házigazdák voltak, ellátásunkról kitűnően gondoskodtak.

Maratoni kürtőskalácssütés

Benedek Enikő

Minden évadkezdéskor megnyitok egy füzetet, mely oly kicsike, oly szerény külalakra és oly csendesen lapul a könyvespolc egyik sarkán hogy az internet és a profi szakemberek „nem adnának rá öt banit” ha meglátnák.

Olvasom, hogy a szakértők véleménye szerint a kutatásokból egyértelműen kimutatható, hogy „halálra van ítélve” az a cég, az a vállalkozó, az a szervezet, aki digitálisan nem létezik. Ez a kis füzetecske a tanú rá, hogy digitálisan nem, de a valóságban annál inkább létezik a segesvári Nőszövetség. Míg mások webergonómus vagy honlap ABC eszközeinek segítségével honlapot készítenek, addig én vasárnapról, vasárnapra bejegyzem ebbe a kis füzetekébe az önkéntesen dolgozók névsorát, a megsütött kürtőskalácsok számát, az adományozók neveit, az általuk tett adományok összegét, a felhasznált liszt mennyiségét. Minden évadzáráskor összesítem a végeredményt.

De hogy mi köze a kürtőskalácssütésnek a maratonhoz? Igenis van köze. Egyfelől, ha netalán gyorsan próbálom kiejteni a legendás ókori hírvivő Pheidippidész (Philippidész) nevét, aki az első maratoni távot lefutotta,

vagy akár a tevékenységünk megnevezését, könnyen „bogra futhat” a nyelvem. Másfelől sokak szerint a maratoni táv (42 195 méter) megtétele emberfeletti teljesítményt jelent, ezért e sportág a kitartás szimbólumává vált, mint ahogyan nekünk, ebben az évadban 1 822 darab kürtőskalács megsütése is kitartást igényelt. Egyébként ennyi a maratoni női világsúcs is.

Mivel 2011 az önkéntesség éve is, bátran ki merem jelenteni, hogy a segesvári Nőszövetség e téren „lefutotta a távot”. Ahogyan a maratoni futók mind e mai napig Alexandra királynőnek köszönhetik e végleges és ma is érvényes távot, úgy mi lelkészünk, nemcsak áldó, de tézstadagasztó kezének, is köszönhetjük győzelmünket.

Ezen győzelmünket ünnepeltük e hónap 13-án, pünkösd másod napján, amikor istentisztelet előtt, reggel nyolc órától tíz óra tizenöt perc, huszonöt másodpercig, tizenkilenc asszony, sütötte az évad utolsó kürtőskalácsait.

Probléma

Kakucs Áron

A székelykeresztúri BEMUGRI színjátszó csoport 2011. június 8-án mutatta be *Probléma* című új színdarabját. Az ideai színpadi játék Tasnádi István *Finito* című írása alapján készült, szabad feldolgozásban. A darab

Blondin Gáspárról szól, akinél egy napon az utolsó cseppel betelik a pohár, és úgy dönt, hogy eldobja az életét. Ezt megtudva szomszéd, polgármester, tárgyaló pszichológus, televíziós beleegyeznek, ám mikor eljön az idő, Gáspár visszakozva elmenekül kis szentélyébe. Végül mégis beteljesedik a haszonlesők akarata.

A nyilvános főpróbára az ideai *Tehetségnap* alkalmából került sor. A

lelkes csapat nagy örömeire szolgált, hogy a főpróba alkalmával újra telt ház előtt mutathatta meg éves munkájának eredményét. A darabot Lukács Éva és Lakatos Sándor rendezték.

A csapat terve szerint a darab a következő iskolai évben több alkalommal is bemutatásra kerül a székelykeresztúri szélesebb közönség számára is.

GÉZAGYEREK, avagy: A láthatatlan Tizenkettedik szereplő

K. Kovács István

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium díszterme zsúfolásig megtelt a *Gézagyerek* bemutatójának napján (2011. június 16.). A szokatlanul késői (22 óra) kezdési időpont sem tudta elriasztani a szülőkből, diákokból, ismerősökből és ismeretlenekből összeverbuválódtott nézőközönséget.

A játék- és a nézőtér kialakítása első pillantásra szokatlannak tűnik, ugyanis a rendező(k) a terem teljes szélességét kihasználva, a középkori misztériumjátékok kocsiszínpadára emlékeztető módon, egymás mellé állítva rendezték be a különböző jelenetek díszleteit. A néző- és a játéktér nincs egymástól elhatárolva, úgyhogy testközelben folyik a játék. Ugyanígy, a teljes színpadkép sincs felbontva: egymásba folynak a vegyesbolt, a kocsmá, a kőfejtő, a Gézáék lakásának, valamint a Szomszéd házának díszletelemei. Ám ez mégsem zavaró, mivel a jól megkomponált színpadi megvilágítás mindig éppen oda tereli a figyelmet, ahol a cselekmény aktuális akciója zajlik.

A díszlet egyszerű, ugyanakkor részletekbe menően, aprólékosan kidolgozott. Egy olyan világot ábrázol, ahol valamikor, valamiért megállt az idő. A falusi vegyesbolt polcain minden megtalálható: konzervek, savanyúságok, édességek, italok, ruhanemű. A lámpa mellett, stílusosan, az elárúsítónő kitergetett fehérneműi száradnak. A kocsmá polcain olcsó italok sorakoznak, de vendégcsalogatónak a polcrendszer karácsonyi angyalhaj díszíti.

A kőfejtő zsákokkal, szakadozott fóliával bélelt bejárata mintha a pokol tornáca lenne: valahogy érzi az ember, hogy oda nem szívesen tenné be a lábát. A Gézagyerek őrhelye egy teniszmezőzéseken használatos bírói emelvényt idéz: magas létra, ülőkével a tetején. Gézáék szobája, a múlt rendszerből otthelyezett tárgyak múzeuma: fő ékessége egy kézzel varrt falvédő, kék angyalkákkal. A Géza heroizált apjának fényképe mint oltárkép függ a falon. A Szomszéd portája, a kis paddal, olyan hely, ahol pletykálgodni lehet, és ahonnan jól szemmel tartható az egész környék.

A szereplők, akik belakják e teret, jelmezükkel és karakterükkel teljesen beleillenek az ábrázolt képvilágba.

Marika, a bolti eladó (**Sándor Zsuzsa**) a tipikus falusi kislány, aki „vitte valamire”, hiszen állandó és viszonylag kényelmes állása van, úgyhogy még időnként azt is megengedheti magának, hogy szórakozni járjon a falusi kultúrházba. Munkaidőben úgyis jól ki lehet pihenni az előző éjszaka fáradságait.

A kocsmá örökös lakói, Krekács Béla a „kocsmá ember” (**Szabó Tamás**) és Vízike, az előregedett kocsmá nő (**Kolozsvári Alida**) az idült alkoholizmus kórképei. Béla pufajkája, lyukas nadrágja és füles sapkája, valamint Vízike szakadt harisnyája és ordénáré „eleganciája” tükrözi a társadalmi helyzetüket: Béla segélyből teng, Vízike pedig hivatásos prostituált.

Banda Lajos (**Kiss Dávid**) és Herda Pityu (**Simon Csaba**) e világ középosztályát képezik: mindketten a kőfejtőben dolgoznak, minden reggel másnaposan mennek dolgozni, munka után kocsmáznak, kocsmázás után pedig hazamennek megverni a feleségüket. Életpályájuk így forog körbe egy pontban, szakadatlanul. Nem értik a világot, amelyben élnek, a valóságról pedig csak mozaikok képek töredékei jutnak el a tudatukig. A két gumicsizmás, munkaruhás figura tulajdonképpen egy alak is lehetne (számottevő különbség kettőjük között az, hogy egyikük minden nap tokaszalonnát eszik, míg a másik napraforgómagot uzsonnázik), viszont a megkettőzésük számtalan helyzetkomikumot szül és a közöttük zajló párbeszéd (voltaképpen a semmiről) az előadás gerincét képezi.

A Szomszéd férfi (**Nyitrai Zsolt**) és a Szomszéd nő (**Péntek Borbála**) egy kisiklott életpálya megtestesítői. A tehetetlenség és az örökös várakozás valamiféle csodára, amely visszahozná a szebb napokat, amikor a férfinak még állása volt a kőfejtőben, tönkretette a házasságukat is. A frusztrációk, az ideges kitörések, az állandó gyanakvás, az elzárttság és a bezártság (vadul ugató, harapós kutyák hada őrzi a házukat) a jellemzőik. Jelmezük, →

→ játékok utal arra, hogy még próbálnak megőrizni egy, a múltban elért nívót, ám életük az erkölcsi és a társadalmi lejtőn már visszafordíthatatlanul megindult lefele.

Laci bácsi (**Tófalvi Dávid**), aki főnök a kőfejtőben, és Karesz (**Benedek Gábor**), a buszsofőr a „kiemelt káderek”, a sors szerencsés flótásai, akik csak érintkeznek a kőfejtő és a falu elszigetelt világával, de nem tartoznak hozzá. Karakterük híven tükrözi e viszonylagos felsőbbrendűségüket.

Rózsika néni (**Fóris-Ferenczi Johanna**), a Gézagyerek anyja, a kiszolgáltatott, támasz nélküli özvegyasszony, akit ráadásul egy fogyatékos gyerekkel is megáldott a sors. Talán éppen a Géza ártatlansága és lelki tisztasága emeli fel őt is e világ fölé. Nem csak az őket körülfogó nyomort látja, de túl tud tekinteni ezen, és még tud hinni, mer remélni egy pozitív változásban.

A Gézagyerek (**Polacsek Péter**), a csökkent szellemi képességű autista férfi, gyermeki tisztaságánál fogva e zárt világ egyetlen reménye, amolyan groteszk Megváltó, akihez elér ugyan a környezetének szennye, de benne mindez átkonvertálódva tisztára tud mosódni. Látja a hibákat, de nem ítélkezik, hanem igyekszik mindenből kiemelni a szépet, az értéket és az emberit.

A szereplők egy társadalmi görbe különböző pontjain állnak: a legfelsőbb kasztba tartoznak. Laci bácsi, a főnök, Karesz, a buszsofőr és Marika a bolti eladó lány. Ám perspektivikusan a sorsuk bizonytalan és lefele mutat: Laci bácsit bármikor kirúghatja a német vállalkozó, Karesznek akármikor széteshet az autója, amelyet csak a csoda tart egyben, és a falusi vegyeskereskedést is a csőd fenyegeti, hiszen az egyetlen törzsvásárlója Rózsika néni (kenyér, párizsi, vaj: mindennapi betevő a Gézagyerek számára).

A munkahely megszűnte pedig egyenes utat jelent a következő, alacsonyabb stációba, a Banda Lajos és a Herda Pityu szintjére, akik napszámosként tengetik kilátástalan életüket a Német befektető és a Laci bácsi jóvoltából. A munkanélküliség állóvize a Szomszéd férfi és a Szomszéd nő tartózkodási helye, amolyan testi-lelki purgatórium. A végállomás a „kocsmái ember” és az „előregedett kocsmái nő” szintje, ahonnan már nem vezet út semerre, viszont minden szereplő ebben az irányban halad. A Gézagyerek és közvetve az anyja, Rózsika néni is kiválasztottak, akikkel megtörtént a csoda: sorsuk, ha pil-

lanatnyilag is, de jobbra fordult azzal, hogy Géza megfigyelői állást kapott a kőfejtőben. Hogy mennyi pénzért dolgozik, az fel sem merül, még Rózsika néni sem tudja, hogy mennyi lesz a Géza fizetése. A fontos a változás: Géza, a szellemi fogyatékos fel- és kitört a megszokott világából, a konyhából, ahol a fekete-fehér mintás linóleum kockáit szokta számolni nap mint nap. Most már a kőfejtőben, a futószalagon sorjázó köveket nézheti napszámában. Hogy a kettő nagyjából ugyanaz a tevékenység? Nem, mivel az előző csupán időöltető kényszercselekvés volt, az utóbbi felelősségteljes munkakör.

A drámai cselekmény monotonitásába a változást, a drámai fordulatot, a Gézagyerek kegyetlen megtréfálása hozza. „Színház a színházban” jelenetként Géza munkatársai megrendeznek egy durva viccet: elhitetik Gézával, hogy halálos baleset történt a kőfejtőben, amiért közvetve talán ő is felelős. A tréfa eredetileg jó célt szolgált volna. Kifundálói úgy vélték, hogy valami változatosságot vinne a Géza lélekölő munkájába, és ráébresztené arra, hogy mennyire fontos az, amit csinál: megfigyelői tevékenysége életet menthet. Ám az otromba vicc fordítva sült el: Gézáat visszavetette előző állapotába, a konyhai fekete-fehér kockák számlálásához, ahonnan a Csoda folytán emelkedett ki. A megnyíló kör újra bezárult, mintegy bebizonyítva, hogy ebből a világból nincs menekvés, soha, sehova.

Háy János drámájának nyelvezete finoman fogalmazva naturalisztikus. Nem egy cizellált színpadi, drámai nyelvezet, hanem olyan, mintha gyorsírással jegyezte volna le a szerző a kocsmában, a buszmegállóban vagy a kőfejtőben elhangzott replikákat. Viszont éppen ez a technika teszi a szerepeket roppant élővé és karakteressé. A drámának ugyanakkor van egy ki nem mondott, meg nem mutatott transzcendentális síkja is. Nem hiába nevezi a szerző „Istendrámának” a művet, mert valóban az. Láthatatlanul és megfoghatatlanul, a szürke, kiábrándító valóság fölött ott lebeg Isten, aki még megjavíthatja és meggyógyíthatja az itt ábrázolt elromlott világot. A Gézagyerek az egyetlen szereplő, akinek átjárása van a valós és a transzcendentális síkok között. A lenézett, semmibe vett szellemi fogyatékos egyfajta sámánként közvetítő az elesett emberek és az isteni szellem között. Az egyetlen reménység, a Megváltó ő.

Kocsis Tünde és Solymosi Zsolt rendezésében a darab életerős, élettízű és életszagú, valós és hiteles előadássá állt össze, olyan produkcióvá, amely bárhol, bármilyen színpadon és bármilyen közönség előtt megállja a helyét. Messze túlmutat az iskolai amatőr színjátszás nívóján azzal is, hogy látszólag mindent megmutatnak, mindent kimondanak, és mégis éreztetni tudják a nézővel a legfontosabbat, azt, hogy láthatatlanul és kimondatlanul, valahol az előadás jelmezeken és díszleteken túli szférájában ott van a hiányzó, a legfontosabb Tizenkettedik szereplő is, aki nem más, mint maga az Isten.

Végül, de nem utolsósorban kiemelném **Pálfi Csaba** és **Mátyás-Metz Dávid** fénytechnikusok és **Bartha Edgár** hangvezérlő hihetetlenül pontos, kiszámított és összehangolt, profi szinten nyújtott munkáját. Az előadás összettel újra látható lesz a kolozsvári János Zsigmond Univerzális Kollégium dísztermében.

Pásztorok, pásztorok...

Két pásztor beszélget.
Az egyik megkérdezi:
– Komám, mit csinálnál,
ha király lennél?

– ... ! – felel a másik.
(Poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **2. A poén első része.** 14. Fizikai be-
rendezés. 15. Az EU közös
pénze. 16. Fagylaltozó.
18. Béka-fajta. 20. Szakít.

21. Kártyaletét. 22. Halkon-
zerv jelző. 24. Ásványi fűszer. 25. Áttetsző. 27. Svejtk táborig lelkésze. 29. Van,
németül (IST). 31. Rátukmál, akarata ellenére megvásároltat. 33. Arad folyó-
ja. 35. Azon a helyen. 36. Becézett Otília. 39. Sánc. 41. Nemes ital.
44. Ház, épület szétszedése. 45. Tuskót hasító.

Függőleges: **1. A poén második része.** 2. Spanyol teniszező volt (Carlos).
3. Menekülés. 4. Kendert tör. 5. Motorkerékpár márka. 6. Széles csíkokkal dí-
szített. 7. Innivaló. 8. Ibsen műve. 9. Cipész szerszám. 10. Húst tartósít.
11. Horony. 12. Alma ehetővé válása. 13. Fakó, használt. 17. Cinez. 19. Bejá-
rat. 23. Magyar folyó és csatorna. 26. Atya. 27. Juhok szállása. 28. Svájci vá-
ros. 30. Hosszú vállkendő. 32. Előidéz. 33. Az egyik evangélista. 34. Későre.
37. Becézett Ibolya. 38. Angol Anna. 40. Szabad elhatározás. 42. Török méltó-
ság volt. 43. Vöröses barna.

Székely vicc

Rakja a szénás szekeret a székely estefelé az út mellett, amikor sietős vá-
rosi halad el mellette. Az megkérdezi:

– Bácsi, messze van a város még? Elérek oda gyalog vacsoráig?

– ... ! – válaszol a székely. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: **1. A poén első része.**

14. Mennyezet-
tartó épületelem. 15. Fran-
cia nagyváros. 16. Középen
árul! 17. Nagyság része!
18. Az emlékezőképesség
gyengülése. 20. Niels ...,
dán fizikus volt. 22. Katonai
egység. 25. Vállrészrel egy-
beszabott ujjú kabát.
26. Ausztria és Itália autó-
jele. 27. Építészeti stílus.
29. Hosszú, angolul. 31. Az
élen áll. 33. Puskát használ.
34. Dűledékes. 36. A nyár
közepe! 37. Téli sportot űző. 40. Szép ..., Vörösmarty verse. 43. Email. 44. Vá-
rát Dobó István védte. 45. Szemmel figyel. 46. Társaság, argóban. **48. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Toronyiránt. 2. Kenyérdarabot levág. 3. Egek ..., felkiáltás.
4. Reszkető. 5. Anna, Angliában. 6. 1500, római számmal. 7. Országunkból
származó. 8. Éppen csak. 9. Uruguayi focista, de magyar humorista is.
10. Hajigáló. 11. Don partok! 12. Állat bunda. 13. Kerek, gömbölyű tárggyal,
cérnakarikával játszik. 19. Ésszel felfogó. 21. Ilyen az őszi eső. 23. Görög
betű. 24. Töbör. 28. Afrikai folyó. 30. Meleg évszakra jellemző. 32. A látás
szerve. 34. Gabona-fajta. 35. Marok szélei! 38. Szófavaj. 39. Kutya nyakára te-
szik. 41. Vékony deszka. 42. Lenti helyre. 43. Trikó. 47. Argon vegyjele.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő
Sándor Krisztina médiareferens

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Rezi Elek: Hit és tudás

Az unitáriusok külföldi egyetemjárásának (peregrináció) kezdete egyidejű az unitárius vallás 16. századi születésével, és szorosan összefonódik annak történetével. Kezdetben János Zsigmond fejedelem támogatása, később a kolozsvári városi tanács vagy a kolozsvári eklézsia anyagi hozzájárulása tette lehetővé a külföldön való tanulást. Az unitárius közösségre ráköszönő nehéz időszakban (17–19. század) főúri támogatók (patronusok) segítségnyújtása vagy a helységről helysére történő „kollektázás” alkalmával összegyűjtött adományok biztosították a folytonosságot.

A peregrináció nemcsak a felsőbb képzettség megszerzésére és akadémiai igények kielégítésére irányult, hanem közügy iránti szolgálatot is jelentett. Elvárás volt, hogy a hazatérő peregrinus-lelkész, tanár, orvos, jogász, kereskedő a szerzett tudást és tapasztalatot, az őt küldő és anyagilag támogató közösség javára fordítsa.

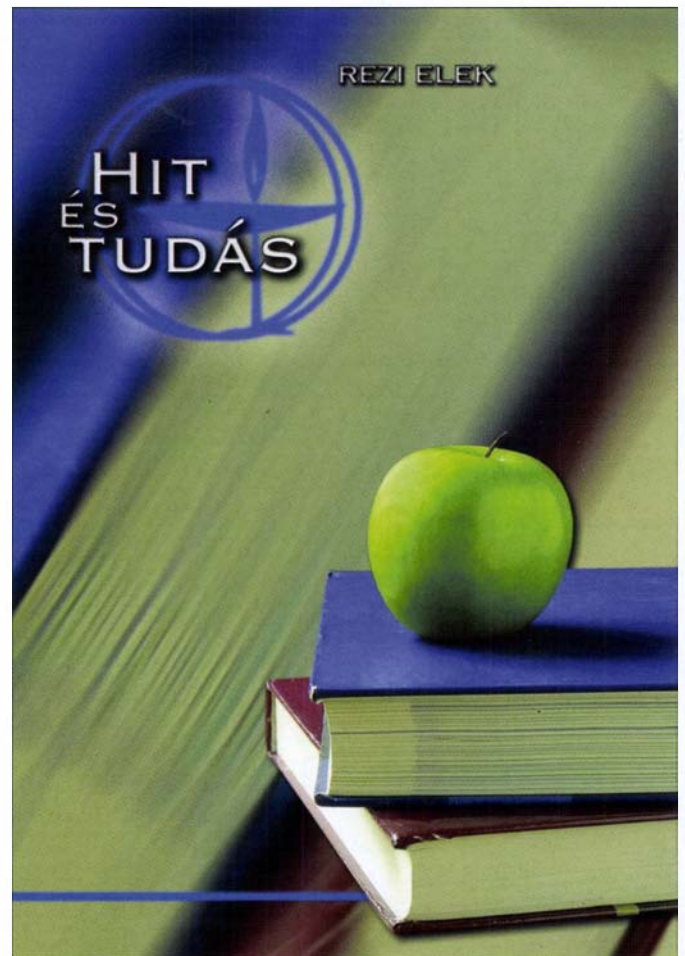
A külföldi egyetemjárás gyakorlata, rövidebb-hosszabb kényszermegszakításokkal, napjainkig végigkísérte az egyházi életet. Minden korszaknak megvan a maga sajátossága, peregrinációs útvonala és szellemi hozadéka. A 19. század közepétől lehetőség nyílt arra, hogy ne csak a kontinens egyetemei, hanem az angliai és az észak-amerikai unitárius tanintézetek is elérhetővé válnak a tanulni vágyók számára.

Az utóbbi félszázad jellegzetessége, hogy az egyetemjárás szinte kizárólag az angol és észak-amerikai teológiai főiskolák felé irányult, ahol négy tanintézmény fogadta be a tanulni vágyó, lelkészi képesítéssel rendelkező akadémistákat: Angliában a manchesteri Unitarian College és az oxfordi Harris Manchester College; Észak-Amerikában a berkeleyi Starr King School for the Ministry és a chicagói Meadville Lombard Theological School. Ezt a korszakot élesen osztja két részre az 1989-ben bekövetkező politikai változás. A kommunista diktatúra ideje alatt tanulmányúton levő akadémistáknak óvatosan és nagy felelősséggel kellett eljárniuk, hiszen a rendszer bármikor az egyetemjárás felfüggesztése vagy beszüntetése mellett dönthetett. Beszédesebb, hogy ebben az időszakban csupán nyolc akadémistának sikerült igénybe venni a külföldi intézmények által felajánlott lehetőségeket. A tanulmányutak gyakorisága, a továbbképzéseken résztvevő erdélyi lelkészek egyre növekvő száma, valamint beszámolóik jellege méltán tükrözi azt a változást, mely 1989 után új lehetőségeket nyitott meg a tanulni vágyók számára.

Rezi Elek teológiai professzor *Hit és tudás* címmel megjelent legújabb kötete az erdélyi unitárius lelkészek 1949–2009 közötti külföldi egyetemjárásának átfogó értékelése. Hiánypótló művet foghatunk kezünkbe, mely elsőként vállalkozik arra a feladatra, hogy az egyházi levéltárban vagy irattárban elfekvő tanulmányúti beszámolókat összegyűjtse, rendszerezze és értékelje.

A könyv szerzőjének fő célkitűzése, hogy a korabeli egyetemjárásra vonatkozó ismeretek és a beszámolók nyilvánossá tétele mellett arra találjon választ, hogy az erdélyi unitárius közösség követeként is szerepet vállaló akadémisták „a szerzett ismeretek és tapasztalatok birtokában hogyan gazdagították az erdélyi unitarizmus teológiai, tudományos gondolkodását, hogyan tették elevenebbé, színesebbé egyházi életünket gyakorlati vonatkozásban, és nem utolsósorban hogyan gazdagították az erdélyi társadalmat.”

Az Erdélyi Unitárius Egyház kiadásában megjelent könyv beszerezhető az egyházi központban, Kolozsváron.

Lapszámunk szerzői: **Andorkó Rozália** tanárnő (Vargyas), **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Bartha Márta** tanítónő (Fiatfalva), **Bencze Zsuzsanna** teológiai hallgató (Kolozsvár–Székelyudvarhely), **Benedek Enikő** út- és hidépítő almérnök (Segesvár), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Gazdag Géza** mérnök (Sepsiszentgyörgy), **Jakab Éva** ny. tiszteletes asszony (Siménfalva), **K. Kovács István** dramaturg (Kolozsvár), **Kakucsi Áron** diák (Székelykeresztúr), **Korodi Alpár** tanár (Kolozsvár), **Kovács Irén** nyugdíjas (Csehétfalva), **Léta Zsolt** teológiai hallgató (Kolozsvár–Havadtő), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Péter Irma** nyugdíjas (Szentegyháza), **Rezi Elek** teológiai tanár (Kolozsvár), **Sándor Szilárd** lelkész (Jobbágyfalva–Nyárádszereda), **Szabó László** lelkész (Szind-Kolozsvár), **Székely Kinga Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Szentgyörgyi Sándor** lelkész (Désfalva)